

[Sønderby]

Vi støtter selvfølgelig, som vi har aftalt, lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget

vedtoges med 116 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF og FK) mod 9 (FP).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Forespørgsel nr. F 36:

Forespørgsel til skatteministeren:

»Hvad agter regeringen at gøre for at indfri dens gentagne gange fremsatte løfter om kraftigt at lette skattetrykket i forhold til september 1982-niveauet og altså tage fat på meget omfattende nedsættelser af de offentlige udgifter?«

Af Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 12/2 88. Fremme af forespørgslen vedtaget 18/2 88).

Begrundelse

Behnke (FP):

Regeringen har siden sin tiltræden i 1982 løbende afgivet løfter om, at det danske skattetryk skal nedsættes. Indtil nu er det gået den stik modsatte vej. Skattetrykket i Danmark har aldrig været højere end nu, og det er endda så galt fat, at skattetrykket aldrig er steget så kraftigt som i den tid, regeringen som sagt har lovet befolkningen skattelettelser.

Når regeringen får kniven på struben, argumenterer den for, at skattelettelser ikke er mulige, så længe den offentlige sektor er så stor som nu, et synspunkt, som vi selvfølgelig er helt enige i. Derfor er denne forespørgsel formuleret således, at vi ønsker, at regeringen fortæller Folketinget, hvilke planer den har med henblik på både en sænkning af skattetrykket og en reduktion af den offentlige sektor.

Besvarelse

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

I forespørgslen hævdes det, at der er blevet lovet skattelettelser. Det er ikke korrekt. Regeringens politik blev udtrykt i statsministerens åbningstale allerede i oktober sidste år. Jeg vil gerne understrege, at regeringen finder, at skattetrykket er for højt. Regeringens økonomiske politik sigter netop på at skabe samfundsøkonomisk baggrund for en gradvis sænkning af skattetrykket, men der er tre betingelser, som skal være opfyldt, før det er forsvarligt at gennemføre mere generelle skattelettelser.

For det første skal betalingsbalancen kraftigt forbedres, for det andet skal den private opsparing øges, og for det tredje skal der fastholdes en nulvækst i de offentlige udgifter. Men ingen skal være i tvivl om, at det er regeringens klare mål at tilvejebringe dette grundlag for gradvis at sænke skattetrykket.

Jeg skal da åbent erkende, at skattetrykket er steget, siden firkloverregeringen tiltrådte i september 1982. Det officielle skattetryk er steget fra omkring 45 pct. af bruttonationalproduktet i 1982 til omkring 52 pct. i år. Dermed er skattetrykket i Danmark blevet et af verdens højeste. Det siger sig selv, at det aldrig kan være en borgerlig-liberal regerings mål, men stigningen har da også sin forklaring.

For at forstå baggrunden for udviklingen er det nødvendigt at gå godt fem år tilbage, nemlig til den økonomiske situation i efteråret 1982. Da regeringen tiltrådte i september 1982, overtog den et rekordstort underskud på statsfinanserne, som androg omkring 10 pct. af bruttonationalproduktet. Uden meget kraftige indgreb ville dette underskud have udviklet sig ukontrollabelt i de følgende år, og derfor var det tvingende nødvendigt at få underskuddet bragt ned, så der igen kom orden i samfundshusholdningen.

Når underskuddet skulle ned, har det ikke været muligt at undgå dels visse skattestigninger, dels en hård opbremsning i udgiftsvæksten i den offentlige sektor i forhold til, hvad man oplevede, inden firkloverregeringen tiltrådte. Det er selvfølgelig ikke med glæde, regeringen har måttet lægge ryg til skattestigninger og offentlige besparelser, men det var simpelt hen en nødvendighed for at få skabt balance på de offentlige budgetter.

At udgiftsvæksten ikke er blevet helt så beskeden, som vi kunne have ønsket, hænger sammen med de vilkår, som gælder for en min-

[Skatteministeren]

dretalsregering. Men det vigtigste er, at det er lykkedes at få bragt orden i statsfinanserne igen. Der var overskud på statsregnskabet i både 1986 og 1987, og det er en imponerende bedrift i betragtning af, hvor sort situationen tegnede sig i 1982.

Det er vigtigt, at vi ikke glemmer, at der stadig er en stor indenlandsk statsgæld, der skal betales renter og afdrag på. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at alene renteudgifterne af den opsamlede indenlandske statsgæld er så store, at de svarer til 6-7 pct. af bruttonationalproduktet - eller sagt på en anden måde: Hvis ikke vi i dag skulle betale renter af den gamle indenlandske statsgæld, kunne skattetrykket i år være 45-46 pct. i stedet for de ca. 52 pct. Altså et skattetryk af nogenlunde samme størrelsesorden som i 1982.

Men vi kommer selvfølgelig ikke videre i dag ved at ærgre os over, hvor meget skattetrykket kunne være lavere, hvis der ikke skulle betales renter af den indenlandske statsgæld. Vi må bare erkende, at det indsnævrer spillerummet for de kommende års økonomiske politik.

Samtidig må vi være klar over, at det høje skattetryk har betydelige skadevirkninger for mange borgere og derfor for samfundet som helhed. De høje skattesatser virker hæmmende for privat initiativ. Der er mange, som tænker, at det ikke kan betale sig at gøre en ekstra indsats, idet det offentlige alligevel tager langt det meste af fortjenesten. Mange ganske almindelige familier med almindelige indkomster vil blive udsat for, at skatter og afgifter overstiger 60 pct. af deres indkomst.

Der er heller ingen tvivl om, at det høje skattetryk udmønter sig i større pris- og lønstigninger, end vi ellers ville have set, og at det dermed udhuler virksomhedernes konkurrenceevne over for udlandet. Vi har adskillige eksempler på, at den høje formueskat og de store skatter ved generationsskifte virker stærkt hæmmende især for de mindre virksomheders udviklingsmuligheder.

Det høje skattetryk er også hovedårsagen til, at sort arbejde har taget et så stort omfang, som tilfældet er, og de høje danske afgifter har skabt betydelige problemer med grænsehandelen.

Der er altså mange gode grunde til, at en sænkning af skattetrykket bliver et af regeringens hovedmål for de kommende års økonomiske politik.

Men jeg må endnu en gang understrege, at den økonomiske baggrund skal være i orden, før der kan blive tale om generelle skattelettelser. Tre betingelser må være opfyldt, før vi for alvor kan sænke skatterne: For det første må den forbedring af betalingsbalancen, som indtrådte i løbet af 1987, fortsætte. For det andet må den private opsparring øges. For det tredje må det sikres, at udgifterne for den samlede offentlige sektor ikke stiger målt i faste priser i de kommende år, og det vil sige, at alle merudgifter må findes via omprioritering inden for andre områder.

Hvad betalingsbalancen angår, har den vist klare tegn til forbedring i løbet af 1987. Vi må forvente, at underskuddet i 1987 bliver næsten halveret i forhold til det rekordstore underskud i 1986, og vi forventer en yderligere forbedring her i 1988. Skal målsætningen om at fjerne betalingsbalanceunderskuddet realiseres, er det bydende nødvendigt, at konkurrenceevnen forbedres yderligere. Meget beskedne lønstigninger i de kommende overenskomstperioder er en helt klar forudsætning herfor.

Den private opsparring er forøget i løbet af 1987 som følge af skattereform og kartoffelkur. Det er dog langtfra tilstrækkeligt, og derfor har regeringen nedsat et udvalg, der skal komme med forslag til, hvordan vi fremmer den private opsparring gennem opsparingsfremmende incitamenter.

Pensionsopsparingen bidrager væsentligt til den private opsparring, og derfor ville det kunne aflaste finanspolitikken, såfremt større grupper af befolkningen etablerede private pensionsordninger, og derfor håber regeringen, at de netop indledte trepartsforhandlinger om pensionsordninger vil få et positivt forløb. Men det er vigtigt, at sådanne pensionsordninger giver en reel forøgelse af opsparringen. Der må ikke blot blive tale om en omfordeling af opsparringen i samfundet. Rigtigt udformet vil supplerende private pensionsordninger kunne give et vigtigt bidrag til at øge den samlede opsparring.

Den tredje betingelse, der skal opfyldes, før vi kan sænke skattetrykket, er, at de samlede offentlige udgifter ikke stiger målt i faste priser. Det vil kræve en ganske betydelig indsats at holde de statslige og de kommunale udgifter i ro. Fra 1987 til 1988 stiger de offentlige netoudgifter med 1,2 pct. i faste priser, og bruttoudgifterne vokser med 2,2 pct. i faste priser.

[Skatteministeren]

Det er helt afgørende at få stoppet denne vækst i udgifterne. Kommunerne har ansvaret for så stor en del af de samlede offentlige udgifter, at deres aktive medvirken er helt nødvendig.

Der er grund til at understrege kraftigt, at nøglen til at sænke skattetrykket er at sænke udgiftstrykket. Jeg håber, at alle partier vil erkende dette. Samtidig vil jeg minde bl.a. Fremskridtspartiet om, at det nu engang kun er de forslag om besparelser, der kan samle flertal her i Folketinget eller i den enkelte kommunalbestyrelse eller i det enkelte amtsråd, der medvirker til at bremse væksten i de offentlige udgifter.

Der er også grund til at understrege, at blot beskedne afvigelser fra nulvækst i de offentlige udgifter vil gøre målsætningen om et lavere skattetryk vanskeligere at realisere. Finansministeriet har i Budgetredegørelse 1986 vist, at med en realvækst i de offentlige udgifter på blot 2 pct. om året – det er meget lavt i forhold til den gennemsnitlige vækst i de sidste 20 år – vil skattetrykket være ca. 5 procentpoint højere i år 2000 end i dag, og det vil jeg betragte som uantageligt. En yderligere vækst i skattetrykket vil nemlig give anledning til stærkt forøgede problemer med skattetæknning, sort økonomi og negative virkninger på arbejdsudbudet.

Derimod viser den samme budgetredegørelse, at med nulvækst i de offentlige udgifter vil skattetrykket kunne nedbringes til ca. 40 pct. i år 2000. Nu er det selvfølgelig et regnestykke, som blot viser noget om nogle størrelsesordner, men det er baggrunden for, at regeringen lægger afgørende vægt på, at de offentlige udgifter holdes i ro.

Lad mig endnu en gang slå fast, at det er regeringens klare mål at skabe økonomisk grundlag for gradvis at sænke skattetrykket. Dette grundlag består i, at betalingsbalancen bliver markant bedre, at opsparingen øges, og at de offentlige udgifter holdes i ro. Det forhindrer ikke, at vi allerede nu arbejder med forslag, som kan afbøde de mest generende virkninger af skatte- og afgiftssystemet, og regeringen har jo da også allerede i indeværende folketings-samling fremsat forslag i den retning. Men at give generelle skattelettelser, før grundlaget er i orden, ville svare til at udstede en dækningsløs check.

Forhandling

Behnke (FP):

Jeg vil starte med at takke ministeren for de mange positive tilkendegivelser, der dog trods alt var i ministerens redegørelse.

Tilbage i 1982, nærmere bestemt den 5. oktober, kunne statsministeren ifølge sp. 9 i Folketingets forhandlinger afgive følgende løfte:

»Vi vil ikke gennemføre væsentlige ændringer i skattesystemet, og regeringen ønsker rentefradragsretten bevaret, men vi vil søge at forenkle skatteopgørelsen og de mest indviklede dele af vort skattesystem, således bl.a. afskrivningsreglerne.«

Siden har Danmark oplevet, at der er blevet gennemført en skattereform, som bestemt ikke har gjort det lettere at være skatteyder. Der er blevet gennemført en realrenteafgift, som ganske vist kun skulle være midlertidig, men som har kørt siden 1984, og som nu indtjener 19 mia. kr. til staten her i 1988. Man har forhøjet selskabsskatten fra 40 til 50 pct., og ikke mindst har man ladet det samlede skattetryk stige ud over alle grænser.

Bruger vi OECD-metoden – det er den mest populære – nemlig hvor man tager skattetrykket i forhold til bruttonationalproduktet, er skattetrykket steget fra 44,6 pct. i 1982 til 52 pct. ved udgangen af 1987. Nu har bruttonationalproduktet den ulempe, at det også indeholder skatterne i sig selv. Derfor er nettofaktorindkomsten et mere reelt begreb, og så er skatterne steget fra 58,4 pct. i 1982 til 67,4 pct. i 1986.

Men altså uanset hvilket beregningsgrundlag der anvendes, kan det ikke bortforklares, at skattetrykket er steget med ca. 17 pct. fra 1982 til 1987. Berlingske Tidende kunne da også i sin leder den 9. februar 1988 oplyse, at det nuværende skattetryk er på mellem 40 og 90 pct. afhængig af beregningsmetoden.

Men for befolkningen er det ikke procenter, det handler om, men derimod hvad lønindtægten kan bibringe hjemmet af forbrugsgoder, når skatter og afgifter er betalt. Det er det eneste, som er en brugbar målestok for befolkningen.

I stedet for at regne med procenter er det værd at bemærke, at de samlede skatte- og afgiftsindtægter til det offentlige er steget fra 207,2 mia. kr. i 1982 til ca. 360 mia. kr. i 1987, altså en stigning på 74 pct., når vi regner i kroner og øre.

[Behnke]

Regeringen vil påstå, at det skyldes, at indtjeningen også er steget i de år, og her er nok en af kernerne i forskellen mellem regeringen og f.eks. Fremskridtspartiet. Vi ønsker, at værditilvæksten i samfundet forbliver i den private sektor og ikke blot opkræves i forøgelse af skatteindkrævningen og altså efterfølgende forøgede offentlige udgifter.

Der har ikke været mangel på ideer, når det gælder indførelse af nye afgifter under den borgerlige regering. Således er der opstået begreber som kulbrinteafgift, realrenteafgift, afgift af engangsservice, afgift af bekæmpelsesmidler, afgift af videokassettebånd, afgift af stenkul og brunkul, afgift af mindre husholdningsapparater, olierørledningsafgift, og der er sikkert et par flere. Alle disse nye afgifter indbragte i 1986 10 mia. kr. i nye skatter på befolkningen.

Men o.k., ret skal være ret, regeringen har også afskaffet en afgift, nemlig lakseafgiften, der tidligere indbragte staten 200.000 kr.

Spørgsmålet melder sig naturligt, om befolkningen så ikke også har fået bedre offentlig service for de mange skattemilliarder. Lytter vi til regeringens samordningsminister, får vi at vide, at folk får 94 kr. tilbage, hver gang de betaler 100 kr. i skat. Men det er en forkert måde at gøre regnestykket op på, for det handler ikke om, hvor mange kroner der udbetales fra det offentlige, men om, hvilken værdi disse 94 kr. har for befolkningen. Er et bogudlån 25 kr. værd? Er en daginstitutionsplads 70.000 kr. værd? De spørgsmål kan kun besvares ved at se på, hvad folk ville betale for de offentlige serviceydelser, hvis de skulle gøre det frivilligt. Og så er svaret helt klart, at ydelserne ikke er det værd, de koster.

Vores påstand er således stadig, at den offentlige sektor er for dyr. Den dræner Danmark for ca. 60 pct. af bruttonationalproduktet og lægger derved beslag på alt for mange af de samlede pengebevægelser i landet.

Regeringen har iværksat en såkaldt moderniseringsplan for den offentlige sektor med vægt på staten i første omgang. Det er en plan, som er blevet lanceret som løsningen på den krise, der ligger i de store offentlige udgifter, men det er en oppustet ballon uden andet indhold end luft og gyldne ord. Der er ikke et eneste ord i moderniseringsplanen om en kraftig reduktion af den offentlige sektor, og det vil være en af de ting, man i de kommende år vil blive tvunget til at gennemføre her i Danmark.

Vi håber, at regeringen og Folketingets parti er tager denne situation med den nødvendige alvor og pakker alle interesseorganisationerne og andre pressionsgrupper væk, ser kendsgerningerne i øjnene og indgår i løsningen af den opgave, der hedder at få den offentlige sektor reduceret og få skatterne sat ned.

Der er to måder at sætte skatterne ned på, og vi er tilhængere af begge og derfor ikke kræsne. Den ene er, at Folketinget kan vedtage at reducere nogle af de offentlige institutioner helt væk og dermed skabe økonomisk mulighed for at få skattetrykket reduceret. Den anden metode er at bevare det offentlige serviceudbud og sikre en hel eller delvis finansiering gennem gebyrer og anden brugerbetaling. Derved bliver der plads for skattelettelser.

Vi er som sagt tilhængere af begge metoder. For os er selve skattelettelserne det vigtigste. Derfor må vi sige fra, når regeringen ønsker at indføre nye gebyrer og brugerbetaling blot for at øge den offentlige sektor.

Vi håber med andre ord, at denne forespørgsel kan markere starten på et frugtbart samarbejde mellem os og regeringen og andre, der vil vise vilje til at få skatterne ned og den offentlige sektor reduceret. Derfor vil vi fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget fastslår, at det samlede skattetryk i Danmark er blevet alt for højt.

Regeringen opfordres derfor til inden 15. oktober 1988 at fremlægge en realistisk plan for reduktion af skattetrykket med udgangspunkt i offentlige besparelser.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 58).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er nu stillet følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Jeg skal lade dette forslag om motiveret dagsorden indgå i Tingets videre drøftelser.

Der er bedt om en række korte bemærkninger, men jeg vil gøre opmærksom på, at jeg vil administrere det også af hensyn til de mindste partiers ordførere. Værsgo, hr. Bernhard Baunsgaard for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Om adskillige af Fremskridtspartiets politikere har jeg fået den klare opfattelse, at de ikke ønsker at være seriøse. Jeg er i tvivl om, hvorvidt hr. Behnke ønsker at være seriøs. Derfor vil jeg gøre ham opmærksom på, at det var en ganske ufuldstændig opregning af, hvad der er sket på afgiftsområdet, han kom med, så hvis han ønsker at tages seriøst, må han se at få rettet den.

Pia Gjellerup (S):

Socialdemokraterne lyttede med interesse, da statsminister Poul Schlüter ved den nuværende regeringskonstellations tiltræden i 1982 udtalte, at man ikke anså en forøgelse af skattetryk for et egnet middel til at få underskuddet på statens budget bragt ned.

Det, vi hørte, blev gjort helt til skamme af selv samme statsminister og hans regering. I ly af voldsomme nedskæringer, særlig på det sociale område, effektueret gennem en kraftig nedskæring over for amter og kommuner kastede man sig imidlertid også over skatteskruen. Den finanslov, regeringen gennemførte to måneder efter statsministerens løfterige ord, indebar en forøgelse af skattetryk fra ca. 44 til ca. 46 pct. Sådan er man fortsat siden med et par point om året, således at vi nu efter den klassiske beregning af skattetryk er oppe på ca. 52 pct., en Danmarksrekord i særklasse.

Nu var det desværre ikke de eneste af statsministerens udtalelser, der blev gjort grundigt til skamme. Der blev også nævnt noget om en effektiv styrkelse af erhvervenes konkurrenceevne. Her har vi desværre været vidne til en ganske effektiv svækkelse af den danske konkurrenceevne med noget, der minder om 15 pct. – hvis man er meget venlig – over en periode på fem år.

Jeg tror, at statsministeren også nåede at tale om virksomhedernes vanskeligheder ved at klare sig. Man ville vende udviklingen bort fra pessimisme og utryghed hos mange mennesker, var ordene. Jeg ved ikke, hvordan regeringsmedlemmerne har det, men hver morgen, når jeg henter mine morgenaviser, frygter jeg at læse om virksomhedssalg og -lukninger, som hverdagen nu efter fem års borgerligt styre er blevet så ubehageligt tynget af.

Statsministerens ord fra 1982 klinger hult og ildevarslende i vore ører. Trygheden har fået trange kår. Bemærkningerne om skattetryk var altså ikke de eneste, den borgerlige regering satte alt ind på at gøre til skamme.

Selv om regeringen helt mod sædvanen fra det almindelige liv har været meget ivrig efter at vedkende sig gælden, mens man er gået mere stille med dørene, når talen er faldet på arven, kan man ikke undskylde regeringen med, at den ikke kendte realiteterne. Der var ingen problemer, som regeringen ikke kendte før sine proklamationer i oktober 1982. Hvad der er gået dårligt siden, kan kun tilskrives regeringens egen dårlige forvaltning af arven, herunder den danske befolknings vilje til at løse de problemer, oliekriserne havde rullet ind over Vesten og Danmark – en velvilje, som blev kvitteret med drøje hug til samfundets svageste og en fuldstændig grundløs juhu-optimisme til os andre. Bistandsmodtagere, arbejdsløse, uddannelsessøgende og syge blev sat markant ned i leveniveau.

For alle andre blev det bekendtgjort, at her går det ufattelig godt. Det private forbrug eksploderede med en vækst på mere end 10 pct. i faste priser over en periode på bare tre år. Samtidig faldt den private opsparing med mere end en tredjedel.

Regeringen har selv måttet se i øjnene, at det var en katastrofal udvikling, den havde sat i gang, hvorefter der blev afsat et bremsespor, der endnu syder: kartoffelkuren. Jeg skal henviser til et af de senere punkter på dagsordenen, hvor denne deprimerende lovgivning vil blive behandlet nærmere.

Denne fremfærd får én til at tro, at regeringen snart går over i historien som Loreleiregeringen: først lokketoner, så forlis.

Man bliver på vagt, når visse regeringspartier begynder at tale om skattelettelser i 1989. Der må helt bestemt ligge noget gemt. I de seneste dage har vi fået vished om sagernes rette sammenhæng. Man lokker med skattelettelser, fordi man fra de to store regeringspartiers side vil have et valg, inden regeringen er slidt fuldstændig op af interne stridigheder. Skattelettelser skal gå hånd i hånd med nye store, uvisse offentlige besparelser.

Befolkningen tror ikke mere på det. Man tror godt nok på de enkelte partiers spareiver, når man ser den ene gruppeformand med et spare-

[Pia Gjellerup]

katalog af rang og ser den anden afsikre den pistol, der skal give startskuddet til en ny valgkamp. Men lettelserne er der ingen der tror på, slet ikke når det er borgerlige, der rumler med tanken.

Den nyeste historie med en borgerlig flertalsregering, VKR, der på knap fire år lod skattetrykket stige fra 36 pct. til 43 pct., med derefter næsten ti års socialdemokratisk mindretalsstyre med et skattetryk på 43-44 pct. og så igen fem års borgerligt styre med en ny stigning fra 44 pct. til 52 pct. har fjernet enhver tiltro til de borgerliges formåen på dette område. Skattelettelser vil også være et meget uhensigtsmæssigt skridt, hvilket mange borgerlige politikere også er helt på det rene med. Det er lokketoner. Der er ikke så mange realiteter.

Jeg vil ikke kunne udtrykke det bedre, end den daværende politiske ordfører for De Konservative, fru Grethe Fenger Møller, gjorde det i en kommentar i Politiken netop for et år og en dag siden. Heri hed det:

»Det forholder sig sådan, at får en vesttysker en skattelettelse på 1 kr., vælger han at spare 75 øre op. Får en dansker en skattelettelse på 1 kr., vælger han at gå i banken og låne 50 øre for derefter at forbruge halvanden krone.«

Jeg skal minde om, at både statsministeren og udenrigsministeren i den sammenhæng udtalte, at det vil være direkte seriøst at nævne skattelettelser inden 1991-92.

Denne klare erkendelse synes vi i Socialdemokratiet at der kan være grund til at fremdrage for regeringen i disse dage, hvor landets budget skal lægge ryg til kyniske spekulationer om hemmelige spareplaner, skattelettelser og valgtrusler – eller -løfter, om man vil.

Det er i øvrigt interessant, at en del af regeringens parlamentariske grundlag i dag ved at stille denne forespørgsel forlanger offentlige besparelser på langt mere end et halvt hundrede milliarder kroner.

Et par af regeringspartierne har gjort, hvad de kunne, for at forvirre mulighederne for et fornuftigt og seriøst stykke arbejde forud for vedtagelsen af finansloven for 1989. Regeringspartierne er tilsyneladende blevet enige om, at 10 mia. kr. er et pænt besparelsestal. Det kan tilfredsstillende Venstres nedskæringsiver en lille smule, og ved ikke at sætte navn på noget som helst har man lidt ro i forhold til de små regeringspartier.

Hvorvidt der skal spares over hele linjen eller det er den velkendte model med et stort minus på de sociale og sundhedsmæssige områder, effektueret gennem kommuner og amter, sammen med et stort plus til forsvarsområdet, står hen i det visse efter drøftelser og udsagn i de sidste dage.

Samtidig med denne uvished skal vi præsenteres for, at regeringen på forhånd er så opgivende, at der tales om valg. Det eneste valg, der i øjeblikket er vigtigt, er, om regeringen agter at regere i overensstemmelse med Folketinget, eller man vil opgive og derefter give plads for en handlekraftig regering. Der er ingen grund til at vente med at træffe dette valg.

Vi ønsker fra Socialdemokratiets side, at arbejdet med finansloven skal foregå grundigt og seriøst. Jeg skal derfor på Socialdemokratiets vegne fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget konstaterer, at regeringen gentagne gange har indrømmet, at det ikke er forsvarligt at gennemføre generelle skattelettelser i de nærmeste år, opfordres regeringen til at tilrettelægge arbejdet med finansloven for 1989 således,

at det personlige skattetryk holdes i ro, at forsvarsudgifterne ikke stiger, og at sociale nedskæringer, bl.a. gennem øget brugerbetaling og privatisering, opgives.

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 59).

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Også dette forslag indgår nu i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det var fantastisk at høre den socialdemokratiske ordfører stå heroppe og bryste sig af, at skatterne i den 10-års-periode, hvor den socialdemokratiske regering sad, faktisk ikke var steget så meget som nu.

Men så må jeg erindre ordføreren om, at det jo nok hænger sammen med det store under-skud, der var, nemlig de 80 mia. kr., som vi havde i 1982. Det kunne tyde på, at Socialdemokraterne, når de gav en krone ud, ikke fik så meget igen.

Kent Kirk (KF):

Der skal ikke herske tvivl om, at vi i den konservative folketingsgruppe mener, at skattetrykket i Danmark er for højt. Et skattetryk på over 50 pct. er af flere grunde ubehageligt, og fra konservativ side ønsker vi selvfølgelig, at skattetrykket sænkes.

Vi er fuldstændig enige med skatteministeren i, at det ikke er nogen let sag at få skatterne sat ned, og det er der selvfølgelig flere årsager til. For det første er der i samfundet mange forskellige grupper, der kræver flere og bedre offentlige ydelser. Skatter og afgifter opkræves jo ikke for sjov, eller fordi Folketingets flertal besidder særlig ondsindede egenskaber, men fordi de offentlige udgifter, som stat og kommuner afholder, skal finansieres, og skatterne kan kun lettes, hvis de offentlige udgifter samtidig bliver reduceret.

Det er ingen kunst at øge de offentlige udgifter. Det så vi tydeligt i 1970'erne. Det er væsentlig sværere at beskære de offentlige udgifter, og det er egentlig meget flot at stå her på talerstolen og sige, at de offentlige udgifter skal reduceres. Jeg kender imidlertid ikke noget parti i Folketinget, som ikke er parat til at øge de offentlige udgifter, hvis det i øvrigt tjener det pågældende partis interesser. Sådan er det jo, og det er det, vi skal have ændret.

Fremskridtspartiet er et godt eksempel på det. Fremskridtspartiet har nærmest gjort sig til martyr, hvad angår reduktion af de offentlige udgifter, men hvad gør Fremskridtspartiet så i praksis? Fremskridtspartiet stiller bl.a. forslag om forbedring af folkepensionen på 7-8 mia. kr., uden at der er dækning for det. Derfor er det lidt mærkeligt at høre hr. Behnke her fra talerstolen tale for offentlige reduktioner, når man samtidig ser konkrete forslag om at øge det offentliges overførselsindkomster. Ud af de samlede offentlige udgifter er 51 pct. i dag overførselsindkomster.

Sådan var situationen faktisk efter folketingsvalget i september og i tiden op til finanslovens vedtagelse i december måned.

Jeg vil meget klart slå fast, at vi i den konservative folketingsgruppe bestemt er parate til at finde besparelser på de offentlige budgetter, men vi ved også, at det ikke bliver let at finde et folketingsflertal, når besparelserne skal udmøntes. Men vi er parate, fordi det er en kendsgerning, at skatterne først kan lattes, den dag

der er en bedre balance mellem de offentlige udgifter og produktionen.

Underskuddet på betalingsbalancen og udlandsgælden lægger snævre bånd på handlefriheden, når det drejer sig om at sætte skattetrykket ned. En reduktion af skatter eller for den sags skyld afgifter vil udvide forbrugsmulighederne for de personer, som lettelserne kommer til gode, og det vil forværre betalingsbalancesaldoen og øge udlandsgælden.

En forudsætning for, at skattetrykket kan nedsættes, er derfor, at den private opsparring sættes markant i vejret. Det er den medicin, der skal til, hvis betalingsbalanceunderskuddet skal væk.

Det er bl.a. derfor, vi har arbejdet så ihærdigt på at ændre samfundet fra at være et gældsættingsamfund til at blive et opsparringssamfund. Det er i de sidste fem år blevet mere fordelagtigt at spare op. Lavere beskatning af renteindtægter i kombination med prisstigninger på 3-4 pct. årligt har medført, at det i dag kan betale sig at sætte penge i banken. Fra konservativ side ønsker vi, at den private opsparring til stadighed styrkes, bl.a. ved gennemførelse af pensionsopsparinger ude på det private arbejdsmarked.

Skattetrykket er steget under firkloverregeringen; det er en kendsgerning, som jeg ikke vil forsøge at løbe fra. Vort ønske om ikke at gældsætte næste generation er årsagen til, at skattetrykket i dag er højere end i 1982.

Offentlige udgifter bør finansieres gennem skatter eller afgifter, men de kan også finansieres gennem låntagning, dvs. via underskud på statsfinanserne. Sidst Socialdemokratiet havde regeringsmagten, valgte det at finansiere en stor del af de offentlige udgifter ved hjælp af underskud på statsbudgettet. Man lånte til udgifterne. Underskuddet på statsfinanserne fik lov til at vokse år efter år. Det er den politik, vi i dag betaler for.

Derfor er det lidt mærkeligt at høre den socialdemokratiske ordfører, fru Pia Gjellerup, her fra talerstolen rose sig af det meget lave skattetryk op til 1982. For hvad var realiteterne? Realiteterne var, at hvis Socialdemokratiet dengang havde finansieret de offentlige udgifter krone for krone, skulle skattetrykket have været på 50,7 pct. og ikke 44,6 pct., som det rent faktisk var. Så havde vi heller ikke haft de store renteudgifter og den enorme indenlandske

[Kent Kirk]

statsgæld, som vi har i dag, og så kunne den nuværende regering have holdt skattetrykket nede på 41,3 pct. i stedet for de 51,9 pct., som skattetrykket ventes på at blive i år.

Det sætter tingene i et helt andet perspektiv, et perspektiv, som man må inddrage, når debatten falder på stigningen i skattetrykket. Det er ikke en dårlig undskyldning, men en kendsgerning, at vi i dag slider med fortidens synder i form af renterne på statsgælden.

Der er nu balance i statens regnskab, ja, de sidste to år, i 1986 og i 1987, har vi tilsammen haft et statsfinansielt overskud på 11,8 mia. kr., og det er da ganske flot. Men der skal store overskud til for at slide af på den indenlandske statsgæld. Den er i dag på ca. 350 mia. kr.

Den store interesse for skattetrykket skyldes vel ikke mindst, at ændringerne i skattetrykket tages som udtryk for ændringer i den enkelte families forbrugsmuligheder, men sådan er det jo ikke. En stor del af statens stigende indtægter påvirker ikke umiddelbart den almindelige families forbrugsmuligheder, idet meget af skatterne kommer ind via selskabsskatter, realrenteafgifter, kulbrinteskatter osv. osv. Stigningen i personbeskatningen eller familiernes skattetryk har været noget mere behersket end stigningen i det samlede skattetryk, men der er en række skatter, som lagt oven i hinanden sammen med personbeskatningen kan være og kan virke demotiverende for den enkelte skatteyder.

Derfor er det vigtigt, at vi kigger på sammenhængen. Derfor er det vigtigt, at vi bl.a. kigger på formuebeskatningen. Det er jo ikke hensigtsmæssigt, hvis folk skal skilles for at slippe for en del af skattetrykket. Det er også vigtigt, at vi kigger på de problemer, der er i forbindelse med generationsskifte og lignende, og det arbejde er jo sat i gang her i Folketinget.

Vi vil gøre, hvad der står i vor magt for at få skatterne sænket, men som sagt forudsætter det stigende privat opsparing og en klippefast vilje til at begrænse de offentlige udgifter.

Fra regeringens side bliver der lagt op til en meget stram offentlig udgiftspolitik i forbindelse med finansloven for 1989, og i Det Konservative Folkeparti er der vilje til at gennemføre besparelser og forbedre opsparingsklimaet her i landet. Spørgsmålet er så, om den samme vilje er til stede blandt et flertal her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Det er da rigtigt, som hr. Kent Kirk siger, at Fremskridtspartiet har foreslået en forhøjelse af folkepensionen, men derimod er det helt forkert, når hr. Kent Kirk samtidig antyder, at Fremskridtspartiet dermed skulle foreslå, at de offentlige udgifter skal forøges. Hvis hr. Kent Kirk har læst Fremskridtspartiets forslag, vil han have lagt mærke til, at i bemærkningerne er der gjort temmelig meget ud af, at der skal skaffes dækning for disse penge. Så derfor er det forkert.

Jeg skal ikke komme nærmere ind på, hvor vi mener der kan spares, for der findes jo i tusindvis af områder. Vi mener f.eks., at det vil være langt, langt bedre at give vore folkepensionister en rimelig folkepension frem for at sende 6 mia. kr. til tvivlsomme ulandsprojekter, og ligesådan synes vi, det vil være mere rimeligt, at folkepensionisterne får en anstændig pension, frem for at de, der sidder ovre i Det Kgl. Teater, skal have 800 kr. i tilskud pr. billet. Der er masser af muligheder for at få de offentlige udgifter ned.

Så vil jeg godt slutte med at sige, at jeg synes, det var en vældig pæn tale, hr. Kent Kirk holdt, men hvad der ligesom savnedes, var noget fremtidigt. Hvad vil regeringen og hvad vil Det Konservative Folkeparti med næste års finanslov? Det er jo i realiteten den, det drejer sig om, ikke hvad der er sket de foregående år.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Vi kender jo Fremskridtspartiets og hr. Dohrmanns meget lette argumenter for, hvor der kan findes besparelser. Det, der var min pointe, var, at ud af de samlede offentlige udgifter er 51 pct. i dag overførselsindkomster, og dem er Fremskridtspartiet parat til at øge yderligere.

Det er klart, at hvis man lægger det hele over på overførselsindkomster, er der intet til, at den statslige sektor, administrationen, kan komme til at fungere.

Jeg vil også gerne sige til hr. Dohrmann, at den moderniseringsplan, der er gennemført i den offentlige sektor i statsligt regi, jo har medført et mindre personaleforbrug, idet personaleforbruget fra 1985 til 1987 er faldet med ca.

[Kent Kirk]

7.000. Så der sker altså noget hele tiden. Men forudsætningen for, at vi kan komme videre, uden at vi slår samfundet i stykker – og det ønsker vi ikke fra konservativ side – er, at vi stille og roligt arbejder for at finde besparelser dér, hvor det er muligt at finde besparelser, og laver omprioriteringer dér, hvor det er muligt at lave omprioriteringer, og samtidig holder overførselsesindkomsterne under meget skarp observation.

Jes Lunde (SF):

Denne forespørgselsdebat drejer sig efter SF's opfattelse først og fremmest om, hvad det er for en offentlig sektor, vi egentlig vil have, og selv om der efter vores opfattelse på mange afgørende områder står store uløste problemer foran os, vil jeg gerne indledningsvis komme med nogle mere principielle bemærkninger på baggrund af de spørgsmål, som Fremskridtspartiet har rejst.

Danmark har en i international sammenhæng meget velfungerende offentlig sektor. Vi har sammen med andre nordiske lande skabt den skandinaviske velfærdsmodel, hvor befolkningerne har været villige til igennem mange år at betale betydelig mere i skat end i landene omkring os, og det har så skabt grundlaget for en højere grad af social og økonomisk trykthed end i de andre lande. Det har skabt grundlaget for en væsentlig højnelse af folkesundheden. Det har skabt grundlaget for et højt alment og fagligt uddannelsesniveau og en velfungerende infrastruktur.

Alt dette har igen været en helt afgørende forudsætning for skabelsen af den materielle produktion i den private sektor, og vi har på den måde skabt en god cirkel, hvor den ene sektor har skabt betingelserne for forbedringerne inden for den anden. Det gør, at Danmark i dag trods få naturgivne ressourcer står som et af verdens rigeste lande.

Det helt afgørende spørgsmål i debatten, før vi tager hul på de mange uenigheder, der i øvrigt kan være, er derfor, om det seneste århundredes landvindinger inden for social, økonomisk, sundhedsmæssig og uddannelsesmæssig trykthed skal gøres til afsættet for den fremtidige samfundsudvikling eller vi skal begynde på at skrue den almene velfærd ned, så der bliver mere plads til kræfternes frie spil.

I SF er vi selvsagt ikke et sekund i tvivl om en klar afvisning af Fremskridtspartiet og den smitte, der har bredt sig derfra og ind i mange andre borgerlige partier.

Derfor er det også meget skuffende, at skatteministeren, der jo nok skulle kunne forstå de økonomiske sammenhænge, har luftet tanker om lempelser i det generelle skattetryk. Det er der efter vores opfattelse ganske enkelt intet økonomisk grundlag for, medmindre man vil gennemføre meget drastiske nedskæringer i den offentlige sektor, og selv da vil underskuddet på betalingsbalancen gøre det til en umulig politik.

Det er mærkværdigt at opleve partiet Venstre føre sig frem med en sådan økonomisk uansvarlighed. Jeg har stor forståelse for skatteministerens forsøg på at overleve jobbet som minister, men der må alligevel være en kant.

Partiet Venstre har på det seneste forsøgt sig med at love skattelettelse på 10.000–15.000 kr. pr. husstand, og sådan nogle løfter placerer det helt på linje med Fremskridtspartiet i den politiske debat.

Derfor har jeg da også bemærket, at udspillet fik en meget, meget kort levetid. Der var vist kun tale om timer, inden det var trukket tilbage igen. Jeg tror nok, at finansministeren har haft røde ører i nogle timer, inden han fik fat i sine liberale ministerkolleger.

For SF er det ikke desto mindre klart, at der er nogle, der betaler for meget i skat, fordi skatterne ikke er rimeligt fordelt. Jeg vil gerne pege på lavindkomstgrupperne, de enlige forsørgere og børnefamilierne som nogle, der i mange tilfælde er hårdt spændt for. Vi medvirker gerne til at lempe for de grupper, men det kræver til gengæld, at vi finder pengene hos de velstillede, hvilket SF gennem tiderne har fremlagt ganske mange forslag til.

Nogen samlet skattelettelse er der ikke plads til, så hvad vi gør godt med ét sted, skal vi nødvendigvis finde et andet sted.

Det betyder selvfølgelig ikke, at alle offentlige udgifter skal være fredede. Der er dele, vi fra SF's side rent ud sagt gerne så sparet væk, såsom militæret og prestigebetonede investeringer på vejområdet, motorveje, Storebæltsbro osv. Men derudover er det også klart, at vi generelt må stille effektivitetskrav til den offentlige sektor, krav om en rationel omgang med de begrænsede ressourcer og krav om ompriorite-

[Jes Lunde]

ringer, hvis opgavemængden falder på visse områder. Der er nemlig nok af nye projekter at tage fat på.

Det sociale sikkerhedsnet lader stadig meget tilbage at ønske, ikke blot økonomisk i lyset af de borgerlige regeringsår, men også i form af et opsøgende, forebyggende og revaliderende arbejde. Uddannelsessystemet trænger mange steder til flere ressourcer, og der skal indføres betalt frihed til uddannelse. Miljøopgaverne i det offentlige presser sig også på med nye udgiftskrav. Der mangler plejehjem til de mange ældre, der ligger og venter på sygehusene, og børnepasningsmuligheder til de mange forældre, der efter endt barselorlov står i fare for at miste deres job.

Jo, der er sandelig ingen grund til at hvile på laurbærrene, når blot Fremskridtspartiets angreb er tilbagevist. Vi skal videre.

Hvis vi skal løse alle disse opgaver uden en eksplosiv vækst i skattetrykket, kræver det en stram styring af de offentlige udgifter. Men derudover er det efter SF's opfattelse nødvendigt at tillade en vis realvækst i udgifterne i størrelsesordenen 2 pct. årligt i de kommende år, hvis det skal blive muligt for os at løse de skitserede opgaver.

For ikke at give Fremskridtspartiet for meget vind i sejlene, men også af andre grunde, må den opgave efter vores opfattelse løses uden stigninger i indkomstskattetrykket. Vi er derfor i SF meget optaget af at overveje nye finansieringskilder.

Vi er, som vi også har demonstreret ved vores ændringsforslag til finansloven, villige til at lægge en del af beskatningen over på miljø-, energi- og ressourceafgifter. Her kan vi ved beskatningen mindske forbruget af begrænsede ressourcer, forurenende stoffer m.v. og opnå en tredobbelt effekt: bedre miljø, bedre betalingsbalance og bedre statsfinanser afpasset med sociale kompensationer i et rimeligt omfang.

Vi mener også, der er mange muligheder for at skærpe beskatningen af vore virksomheder. Vi har nogle meget lempelige afskrivningsregler her i Danmark, og vi mener, der er mange muligheder for at stramme til dér. Jeg vil også gerne pege på beskatning af kursgevinster på aktier, der jo er skattefrie i øjeblikket, blot man har haft sine aktier i tre år. Det var blot et par eksempler på, hvor vi efter SF's opfattelse også kan gå efter flere skatteindtægter.

Endelig vil vi fra SF's side gerne fremhæve mulighederne for at indføre en direkte forbrugsskat på et særligt stort forbrug. Ideen er at beskatte forbruget opgjort som indkomsten fratrukket et vist basalt forbrug og opsparing. På den måde bliver det muligt at beskatte forbruget progressivt, så et almindeligt, basalt forbrug friholdes – i modsætning til momsen, der jo sætter ind fra den første kroners forbrug – og derudover bliver det muligt at beskatte kapitalgevinster, når de omsættes i forbrug, mens det nuværende skattesystem netop er kendetegnet ved at være alt for lempeligt på dette område.

Vi er selvfølgelig på det rene med, at der er ganske mange tekniske problemer at løse, men vi vil gerne benytte denne debat som en lejlighed til at rette en kraftig opfordring til ministeren om at sætte fart på et forberedende arbejde på dette område. For at sikre, at vi kommer videre, vil jeg helt konkret foreslå skatteministeren en redegørelsesdebat om emnet til efteråret.

Der er allerede stillet et par dagsordensforslag i denne debat, og jeg skal sige om Fremskridtspartiets dagsordensforslag, at det stemmer vi selvfølgelig nej til. Vi må klart afvise de tanker, der ligger i det.

Hvad angår Socialdemokratiets dagsordensforslag, synes jeg, at det i sine intentioner ligger i ganske pæn forlængelse af det, jeg har sagt i min tale. Vi er enige i at fastslå, at der ikke kan blive tale om generelle skattelettelser; det er økonomisk uansvarligt. Vi er selvfølgelig enige i, at forsvarsudgifterne ikke skal stige; vi mener oven i købet, de skal falde. Og vi er selvfølgelig enige i afvisningen af de sociale nedskæringer, som Socialdemokratiet også har med i sit dagsordensforslag.

Der er en enkelt sætning, som måske kræver lidt fortolkning. Det er den med, at det personlige skattetryk skal holdes i ro. Jeg opfatter det som en forholdsvis rund formulering, som ikke udelukker, at der bliver en vis bevægelse i det kommunale skattetryk, uden at det automatisk behøver at betyde en sænkning af statsskattetrykket. Men jeg opfatter det mere som en hensigtserklæring om, at vi skal tilstræbe, at eventuelle nye nødvendige finansieringskilder udformes på en sådan måde, at det ikke belaster personskatterne, og dér kan det så blive aktuelt med en virksomhedsskat, med omsætningsafgift på handel med værdipapirer osv.

[Jes Lunde]

Ud fra de betragtninger mener jeg ikke, at vi har nogen problemer med det dagsordensfor-slag.

Skrumsager Skau (V):

Det er jo en yderst interessant forespørgsel, Fremskridtspartiet har stillet her i folketingsssa-len: Hvad agter regeringen at gøre for at indfri løftet om at lette skattetrykket og reducere de offentlige udgifter?

I den forbindelse er jeg fuldstændig enig med skatteministeren om de betingelser, som er op-stillet for, at vi kan få lettet vores skattetryk, nemlig at vi skal have reduceret de offentlige udgifter. Eller rettere sagt: Vi skal holde nul-vækst, øge den private opsparing og forbedre vores betalingsbalance. Jeg er fuldstændig enig med skatteministeren i hans analyse af, hvorfor vi står i den nuværende situation.

I den forbindelse har Fremskridtspartiet si-den 1973, da det fik medlemmer i Folketinget, ikke været til megen hjælp, især når jeg tænker på dets gerninger i 1982, 1983 og selvfølgelig også i 1987. For Fremskridtspartiet må det væ-re som at befinde sig i en glasbutik. Det mindste vink fra Fremskridtspartiet om øgede offentlige udgifter gribes straks af venstrefløjen, og det betyder så den ene gang 1.000 kr., den anden gang 2.000 kr. i ekstra skatter pr. typisk familie, fordi det simpelt hen har medført, at mindretalsregeringen så har måttet samarbejde med andre partier, som har stået for noget helt an-det. Men det ved vi er mindretalsregeringernes vilkår, som også skatteministeren har været in-de på det.

Men også her efter det sidste valg kan vi jo se af Fremskridtspartiets praktiske politik, at de gerne vil kaste landet og skatteborgerne ud i nye udgiftsstigninger. Det er jo Fremskridts-partiets skyld, at skattetrykket i 1988 vil stige med mellem 1.500 og 2.000 kr. i forhold til, hvad det ellers ville have været, hvis vi havde kunnet holde udgifterne inden for de budget-rammer, som regeringen havde lagt i finanslov-forslaget i 1987.

Venstre ønsker ganske klart at forbedre den enkelte families økonomiske valgmuligheder. Vi ved, at det giver trivsel. Det giver livsværdier – modsat virkningerne af et højt skattetryk, der begrænser familiernes valgmuligheder.

Vi ved også, at et højt skattetryk medfører forbrugstænkning, det medfører social tænk-

ning, det medfører tilskudstænkning, det med-fører skattetænkning, og så brydes sammen-hængen mellem arbejdsindsats og forbrugsmu-ligheder. Det giver et usundt samfund, og det giver også en usund økonomi. Skatteministeren har i denne forbindelse nævnt de negative si-der.

Når vi taler om skattetryk, er det for Venstre vigtigt, at der er en klar sammenhæng mellem udgiftstryk og skattetryk. Socialdemokratiet overlod den nuværende regering en kæmpestor ubetalt regning, som vi nu må slide af med et meget sejt træk. Det er også til fru Pia Gjelle-rup, som jo forklarer, at skattetrykket er steget under den nuværende regering. Ja, det er rig-tigt, men det er også meget nemt for en regering at køre et meget lavt skattetryk og et højt ud-giftstryk, men det medfører, at vi nu har en statsgæld på 400 mia. kr., som belaster vores statsbudget meget kraftigt på nuværende tids-punkt.

Det, der er sket i de sidste fire år, er jo, at vi har fået udgiftstrykket ned, men vi har selvføl-gelig også gennemført den politik, at regninger-ne skal betales løbende, og det går Venstre ind for.

Vi er meget åbne over for ændringer i vores økonomiske politik: økonomisk politik via mo-dernisering, via effektiviseringer, ved at bruge vore midler på en bedre måde, ved at have nog-le holdninger i den danske befolkning, som sik-ker, at vi får et bedre samfund.

Det dagsordensforslag, der er fremsat af So-cialdemokratiet, kan Venstre ikke stemme for. Jeg vil også godt sige, at jeg med glæde har no-teret mig gårsdagens artikel i Information, hvor Socialdemokratiet bifalder sparekrav for 1989. Det er her, den socialdemokratiske gruppefor-mand, fru Ritt Bjerregaard, udtaler sig positivt om besparelser på de offentlige udgifter. Det er et positivt signal og stemmer ikke helt overens med det dagsordensforslag, som fru Pia Gjelle-rup her har fremsat.

Jeg vil også godt lige komme med en kort be-mærkning til Fremskridtspartiets hr. Behnke, som taler meget om offentlige besparelser og si-ger, at der er nogle offentlige institutioner, som skal afskaffes. Det er meget godt at tale ud ad vinduet, men kan vi ikke få noget mere kon-kret? Fremskridtspartiet har gerne den uvane, at det taler om en hel masse, men meget, meget sjældent konkretiserer tingene. Det samme

[Skrumsager Skau]

gælder i og for sig også Socialdemokratiet og SF.

Fru Pia Gjellerup var inde på, hvad grunden til virksomhedslukninger er. Her må vi ikke glemme, at vi i de fem år, der er gået, har fået skaffet 200.000 flere arbejdspladser i det private erhvervsliv. De problemer, som vi har for øjeblikket, skyldes ikke regeringens politik, men det, at det har været vanskeligt at sikre vores lønkonkurrenceevne, som jo også har en temmelig stor betydning for kapitalfremskaffelsen.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg ved ikke, hvad der er i vejen med hr. Skrumsager Skau, men når man sidder derhjemme i weekenden og hører hr. Skrumsager Skau citeret i radioen, får man at vide, at det er vældig godt; så vil Venstre spare 15 mia. kr., og vi skal have skattelettelse i størrelsesordenen, var det ikke mellem 12.000 og 15.000 kr. næste år allerede? Det lyder jo godt; det eneste, der mangler, er egentlig nogle Venstrefolk, der vil stå op på Folketingets talerstol og sige de ord og samtidig fortælle, hvor de besparelser skal finde sted. Vi er meget positive.

Det bringer mig så frem til et spørgsmål. Det har været fremme i pressen, at der skulle foreligge en hemmelig Venstreplan; den skulle ganske vist kun findes i to eksemplarer, hvoraf økonomiministeren skulle have det ene, hr. Skrumsager Skau det andet.

Jeg vil gerne spørge hr. Skrumsager Skau, om der findes en sådan plan, og – hvis det er tilfældet – om Folketingets medlemmer kunne blive lidt orienteret om den. For det er jo noget vrøvl, når hr. Skrumsager Skau siger, at Fremskridtspartiet er skyld i, at vi har det skattetryk, vi har. Nej, det er regeringspartierne, der er skyld i det, for de har sat sig ned i stolene og har udelukkende siddet og pludret lidt med De Radikale og med Socialdemokraterne – det, der hedder besparelser, har de fuldstændig glemt.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Det er til hr. Skrumsager Skau, som øjensynlig har læst Information i går. Desværre er han ikke nået længere end til overskriften, men jeg kan anbefale hr. Skrumsager Skau at læse artik-

len videre. Det fremgik nemlig af artiklen, at det, den socialdemokratiske gruppeformand udtalte sig om, var, at man ikke kunne afvise, at den offentlige sektor kunne ændres. Det vil altså sige, at vi fra Socialdemokratiets side ikke afviser, at den offentlige sektor kan få et andet udseende efter ændringer, hvor man overfører fra den ene del til den anden del af sektoren. Men det er jo en længere diskussion; det er ikke den diskussion, som hr. Skrumsager Skau lægger op til med sine partifællers forskellige bidrag til hemmelige spareplaner. Jeg vil altså opfordre hr. Skrumsager Skau til at læse resten af artiklen; så vil han se, at vi i forhold til dagsordensforslaget absolut heller ikke har nogen problemer i Socialdemokratiet med at være enige. Men det er måske det, man har i den anden side af salen.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Jeg synes, det er udmærket, at hr. Dohrmann følger med i, hvad der sker i pressen. Det er ganske klart, at hvis vi ikke gør et eller andet, vil skattetrykket for 1989 for den typiske familie stige med 12.000 kr. Det er derfor, det er fantastisk vigtigt, at vi får gjort noget, således at vi ændrer udviklingen, og det er derfor, vi har lagt planer for at sikre, at skatten for den typiske familie ikke alene ikke stiger, men at den også bliver lavere i fremtiden. Men det kræver et sejt træk – ingen tvivl om det.

Til fru Pia Gjellerup vil jeg sige: Jo, jeg har sandelig læst videre, og fru Ritt Bjerregaard bliver citeret for at sige: »Vi kan ikke på forhånd have noget at indvende over for beløbet . . .«. Og videre: »Vores grundholdning er, at det offentlige skal holde igen. Derfor kan vi bestemt heller ikke på forhånd udelukke, at der skal spares 10 mia. kr.«.

Jeg har altså læst videre, og jeg føler også, at vi kan diskutere på det grundlag – også nogle konkrete spørgsmål – når vi kommer noget tættere på det, som har betydning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Når man citerer, skal det nøje fremgå hvorfra og hvortil.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne begynde med nogle bemærknin-

[Bernhard Baunsgaard]

ger, der er faldet fra tidligere ordførere, og her tænker jeg ikke mindst på nogle bemærkninger, der faldt fra den socialdemokratiske ordfører.

Det er fuldstændig korrekt, at skattetrykket er stort i Danmark, og det ved vi jo godt alle sammen. Men der er vel i den forbindelse grund til at minde om, at Socialdemokraterne, SF og De Radikale i flere situationer har gennemført skatteforhøjelser mod regeringens ønske. Det gav dengang regeringens finansminister anledning til at bemærke, at vi burde have en særlig konto på finansloven, der hed »de regeringens af oppositionen påtvungne skatter«.

Jeg fortryder ikke et øjeblik, at vi har gennemført disse skatteforhøjelser, for de var nødvendige. Jeg kan også gerne sige, hvorfor de var nødvendige – det var de for at rette op på visse af de socialdemokratiske forsyndelser i de foregående år.

Det er Fremskridtspartiet, der har ønsket denne debat. Efter min opfattelse opkræver vi skatter for at betale velfærdsstaten, og hvis dette er korrekt, kan man vel egentlig ikke finde bedre ord til at karakterisere det, der sker denne formiddag, end et enormt stort hykleri fra Fremskridtspartiets side. For mindre end en time siden stemte Fremskridtspartiet for nye udgifter på finansloven, begyndende med ca. 800 mio. kr. på næste finanslov, stigende til mellem 1½ og 2 mia. kr., uden at man på forhånd havde sikret sig, at der kom besparelser, der kunne kompensere for disse forhøjelser. Og så midsandten om man ikke den samme formiddag siger: Det er jo forfærdeligt. Hvad kan vi dog gøre for at lette skattetrykket? Man kunne f.eks. have ladet være med at stemme for ekstraudgifter for et øjeblik siden. Hvis der skulle være alvor i dette udspil fra Fremskridtspartiets side, ville man med det flertal, man gennemfører forhøjelserne med, først have sikret sig nogle besparelser; ellers er det hykleri.

Skatten afhænger af den velfærdsstat, vi ønsker – det vil jeg gerne understrege – og helt aktuelt, som det er sagt af tidligere ordførere, også fordi vi skal af med den gæld, vi har skabt. Vi radikale var med, dengang vi troede, det økonomiske tilbageslag var forbigående, og at vi derfor ikke burde stoppe den fremgangslinje, der var i gang. Vi tror ikke, det er realistisk at love skatteyderne, at skattetrykket kan sættes ned, så længe de samme skatteydere ønsker, at der skal være en velfærdsstat med et bredt til-

bud til den store del af befolkningen; det kan ikke lade sig gøre.

Der er foreslået to dagsordener. Den første er fra Fremskridtspartiet, men da hele udspillet er useriøst, er der ikke grund til at tage den højtideligt. Dette med at opfordre regeringen – når man har været med til at ødelægge situationen – til at tænke sig om går ikke. Det kunne man passende selv have gjort for bare en time siden.

Den socialdemokratiske dagsorden er naturligvis af en anden karat, men den handler om, at vi her efter en debat ført på et useriøst grundlag, nemlig Fremskridtspartiets dagsorden, skal tage stilling til finansloven for 1989. Det mener vi ikke er rimeligt, og derfor skal jeg på den radikale gruppes vegne anbefale, at man nedstemmer begge dagsordensforslag.

Bente Juncker (CD):

Skatterne kan ikke tage mere – det er vi vist alle sammen enige om, også Centrum-Demokraterne. På den anden side har vi aldrig dristet os til at love generelle skattelettelser. For det første fordi skattelettelser, som borgerne skal føle er reelle, betyder udvidelse af forbruget, og det er der absolut ikke noget grundlag for, før betalingsbalanceproblemet er løst. Alt andet er at vække falske forhåbninger hos befolkningen. For det andet fordi det er borgerne selv og altså skatteyderne, der forlanger politiske initiativer, så snart der opstår nogle problemer. Der kræves penge, det vil sige skatter, og jo flere ønsker man vil have opfyldt, jo mere stiger det såkaldte skattetryk. Sådan er nu sammenhængen.

Der er herefter ingen mening i det, hvis man på én gang stiller krav om lavere skatter og om større og bedre ordninger for det offentlige – det er et valg.

Centrum-Demokraterne har altid vedkendt sig velfærdssamfundet og accepterer, at det koster nogle penge. Det betyder på den anden side ikke, at de offentlige udgifter set fra et CD-synspunkt er urørlige. I regeringen har vi så sandelig også medvirket til, at de offentlige udgifter har været undergivet en stram styring. Fortsætter man med denne tilbageholdenhed, vil man på længere sigt kunne sænke skattetrykket, men jeg vil gerne understrege, at det ikke ligger lige rundt om hjørnet.

Men samtidig er der jo en betingelse, og det er, at betalingsbalancen bliver bragt i orden; før er der ikke plads til udvidelser af forbruget.

[Bente Juncker]

Og skattelettelser, som bare opsluges igen af brugerbetaling på en række områder, tror jeg ikke politikerne får nogen tak for af borgerne – borgerne vil føle sig godt snydt.

Hermed være altså ikke sagt, at man ikke skal søge at sænke skattetrykket, men det er farligt at lokke med søde toner, hvis man skaber forhåbninger uden hold i virkeligheden. I CD er vi enige med skatteministeren i de hovedopgaver, der ligger foran os med hensyn til den økonomiske politik, og som han har stillet op for os i tre hovedpunkter: at der opnås en kraftig forbedring af betalingsbalancens poster, at den private opsparing forøges, og at de offentlige udgifter ikke stiger i de kommende år. Alle tre punkter er en kæmpeopgave.

For opsparens vedkommende er det en betingelse, at folk får tillid til, at det nytter noget, både når det drejer sig om opsparing på længere sigt, og når det drejer sig om at udsætte et forbrug.

Fastkronekursen og den lave inflation har været med til at genskabe den tillid allerede. Men derudover er Centrum-Demokraterne overbevist om, at man kan nå langt ved forskellige former for præmiering af opsparing. Vi mener, at der skal en reel præmiering til, netop for at få befolkningen til at gøre en ekstra indsats på det område, og vi mener, at en præmiering bør gå i retning af, at der gives et fradrag direkte på selvangivelsen. Vi ser frem til, at det er nogle af de tanker, regeringens opsparingsbande vil foreslå.

I øvrigt vil jeg også gerne takke Fremskridtspartiet for forespørgslen. Vi hørte det sædvanlige om den offentlige sektor. Jeg synes ligesom hr. Bernhard Baunsgaard, at det lyder hult, for vi ved jo, at Fremskridtspartiet bl.a. vil stemme for indtil flere milliarder kroner mere til de ældre. Men det, der springer i øjnene, når Fremskridtspartiet skal forklare, hvad der er for meget af, er så sandelig de sølle daginstitutioner, som koster 70.000 kr. Det er åbenbart det bedste bud, Fremskridtspartiet kan give. Jeg vil bare sige, at der ville være mange fædre, som skulle hjem at passe deres børn, hvis Fremskridtspartiet fik magt, som det har agt.

Vi vil i CD godt sige, at vi tilslutter os skatteministerens redegørelse.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.44

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Glønborg (KRF):

Den diskussion om skattetryk, vi har oplevet i de sidste uger, efterlader billedet af mange mætte og velklædte danskere med god bolig, bil og fjernsyn. Man hører dem stønne over skatterne og sige: Det er næsten ikke til at bære. Men jeg husker et andet billede, som jeg aldrig glemmer. Det forestiller en pige på en halv snes år, som bærer en lidt yngre dreng, der har den ene fod bundet ind. Hun møder en ældre mand, som siger: Det er vist for tung en byrde for sådan en lille pige. Pigen svarer: Det er ingen byrde; det er min broder, og han kan ikke gå selv, for han har slået sin fod.

Hvis den holdning til skattebyrden kunne brede sig, at skatterne er et udtryk for vores fælles forpligtelser over for hinanden, kunne vi få en mere rolig samtale om størrelsen og finansieringen af vore fælles opgaver.

Naturligvis kender mange af os nogle offentlige udgifter, som man finder unødvendige eller for store, men jeg er helt sikker på, at vi alle kender masser af offentlige udgifter, som vi finder nyttige – ja, ligefrem uundværlige. Det ville være sundt for ens psykiske tilstand, hvis man ville vænne sig til at tænke lidt mere på de sidste og lidt mindre på de første.

Når vi har fået slået fast, at Kristeligt Folkepartis holdning til skatter gennemgående er positiv, vil jeg også gerne slå fast, at vi til enhver tid gerne deltager i en samtale om en rimelig fordeling af betalingen af skatterne, ligesom vi gerne deltager i en samtale om, hvordan de indkomne skatter og afgifter skal anvendes.

Men jeg vil gerne gøre opmærksom på, at den økonomiske situation for vores samfund er sådan nu, at der er så mange udgifter, der står og råber på os, at jeg ikke ser nogen mulighed for at foretage et styrtdyk i skatterne nu. På den anden side ville det være fint, om vores aktivitet, vores produktion, vores arbejde og som følge deraf vores indkomster kunne vokse så meget i forhold til vores udgifter, at vi kunne aflevere en mindre del til det offentlige forbrug og til afbetaling af det, som vi nu er kommet bagefter.

[Glønborg]

ter med. Det ser vi gerne på, men vi tror ikke på, at der er mulighed for nogen lettelse af indkomstskatterne nu; vi må leve med det, vi har.

Derimod vil vi gerne være med til – for jeg tror, det vil være rigtigt – at se på et spørgsmål som formueskatten. Der har været en kraftig diskussion om det spørgsmål i den sidste tid. Og det er jo en kendsgerning, at formueskatten desværre har en negativ virkning på antallet af danske arbejdspladser. Vi har set det fremført med megen tyngde af erhvervsfolk, at man oplever, at mange, som har været initiativtagere og har været drivkræfter i ledelsen af danske virksomheder og har skaffet sig en indtægt ved det, som de ikke har brugt fuldt ud, men har gemt noget af, faktisk oplever, at de på grund af den høje formueskat må aflevere langt over 100 pct., måske helt op til 200 pct., af deres indkomst. Så er det vel forståeligt, at nogle af dem falder for fristelsen til at rejse til udlandet og slå sig ned dér, og dermed taber vi både erhvervsinitiativ og indtægter.

Vi vil gerne være med til at se på en nedbringelse af formueskatten på en eller anden måde, men vi vil gerne, at man begynder dér, hvor vi synes at formueskatten virker fuldstændig uretfærdigt, nemlig over for den store del af befolkningen, der har giftet sig med hinanden. Det er jo faktisk sådan, at to ægtefæller kun får ét bundfradrag i formueskatten, og det synes vi simpelt hen er urimeligt. Vi vil altså gerne hurtigst muligt i gang med at afskaffe den diskriminering af ægteskabet.

Vi har fuld forståelse for, at vi ikke kan klare en generel skattnedsættelse af større omfang lige nu, men vi synes, at vi skal have begyndt på de rigtige steder, og vi deltager som sagt gerne i et arbejde og en tankevirksomhed om det fremover.

Vi er glade for, at vi har fået en skattereform med et ordentligt flertal her i Folketinget, så vi er kommet i gang med en fornuftigere måde at løse vore skatteproblemer på og er kommet væk fra den præmiering af gældsætningen, som vi havde i mange år.

Men på selve spørgsmålet, om vi kan nedsætte skattetrykket kraftigt her og nu, må vi svare, at det tror vi ikke på, og hvad angår de foreslåede dagsordener, kan vi godt undvære dem og har derfor ikke lyst til at stemme for dem.

(Kort bemærkning).

Jørgen Tved (FK):

Jeg vil gerne spørge ordføreren for Kristeligt Folkeparti, om han kender den sentens, der siger, at den, der har to kjortler, skal dele med den, der ingen har. Når jeg stiller det spørgsmål, er det, fordi jeg vil spørge, om han mener, at man ved at lette formueskatten – altså gøre det nemmere for de rige – når frem til, at den, der har to kjortler, deler med den, der ingen har.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg er helt enig med hr. Jørgen Tved i det princip, han lægger frem, nemlig at den, som har to, skal dele med den, der ingen har. Men det er jo ikke absolut givet, at det lige netop behøver at foregå over en formueskat; den sag kan også klares på andre måder. Jeg kan godt se, at det umiddelbart lyder, som om det var i strid med det princip, som vi ellers tilsyneladende er enige om. Men når vi gerne vil være med til at røre ved formueskatten, hænger det sammen med, at den med den størrelse, den har fået nu, har en negativ virkning på en hel masse andre menneskers mulighed for at få nogle indkomster, altså en negativ virkning på antallet af danske arbejdspladser. Derfor finder vi det rigtigt at se på den.

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg synes, at man bør rose Fremskridtspartiet for, at det har taget initiativ til denne forespørgselsdebat, idet vi vel har brug for at diskutere, hvilke muligheder vi har for at lette det tryk, der er lagt på store dele af befolkningen i form af høje skatter.

På den anden side synes jeg også, man bør takke ministeren for hans redegørelse, idet den jo var fyldig. Det betyder naturligvis ikke, at man er enig i det, der bliver fremlagt, og det betyder heller ikke, at man skal holde det tilbage, man selv mener er relevant i en diskussion som denne.

Ministeren giver udtryk for, at der ikke er mulighed for en generel skattelettelse, før der er kommet en betydelig privat opsparing, eventuelt i form af pensionsopsparinger, og også for, at man bør vise tilbageholdenhed med hensyn til løn osv. Men spørgsmålet er unægtelig, om

[Preben Møller Hansen]

det er en relevant forklaring at komme med til dette forum, for hvad er egentlig kendsgerningerne, når man anlægger disse betragtninger? De er, at disse ikke har grobund i befolkningen, og det er der selvfølgelig også en fornuftig forklaring på.

Lad os bare prøve at gå tilbage til tiden, før denne regering kom til. Da havde vi en socialdemokratisk regering, der gennemførte en forøgelse af skatten på kapitalopsparing fra 25 til 40 pct. På daværende tidspunkt hed formanden for partiet Venstre Henning Christophersen, og formanden for partiet Det Konservative Folkeparti hed også Poul Schlüter på det tidspunkt, og begge to sagde samstemmende, at for så vidt de skulle danne regering på et tidspunkt, ville noget af det første, de ville foretage, være at fjerne den urimelighed, som Socialdemokratiet gennemførte ved at lægge en ekstra skat på en opsparing, man var blevet opfordret til at foretage, også med den skattelettelse, der lå i forslaget.

Nu har de samme partier været med i regering siden 1982, og man er ikke kommet med et eneste forslag til at fjerne denne beskatning; tværtimod har man gjort det modsatte, nemlig strammet grebet yderligere ved skatteforliget med Socialdemokratiet, hvor realrenteskatten kom ind i billedet. Det er klart, at befolkningen siger: Vi kan ikke tro på de mennesker, der er i det Folketing. Når de er i opposition, lover de en vældig masse, men når de danner regering, gør de det modsatte.

En betingelse for, at befolkningen vil spare op, er, at den har tillid til det, der bliver sagt af de respektive ledere for de politiske partier, og her kniber det naturligvis, idet man ikke kan have tillid til mennesker, der lover ét og gør det modsatte. Jeg tror ikke, at skatteministerens argumentation kan holde over for befolkningen, for der er i realiteten ingen i befolkningen, der tror en døjt på, hvad der siges af mange af de politiske partiers repræsentanter; man betragter det som ordgejl, og det er der selvfølgelig også en forklaring på.

Der er nævnt spørgsmålet om, at man skal udvise tilbageholdenhed i lønkrav ved overenskomstforhandlingerne. Det kan man naturligvis ikke, for de lønkrav, der stilles, er betinget af den politik, der føres i Folketinget. Og dér har den selv samme regering gennemført julepakken, påskepakken og kartoffelkuren, som har

været medvirkende årsag til, at lønningerne er undermineret, og derfor er det naturligt, at lønmodtagerne rejser krav om kompensation. Så man skal ikke tro, at der er nogen mulighed for at gå den vej, som skatteministeren har anvist i sine betragtninger.

Det betyder ikke, at vi folkevalgte ikke skal se på problemerne; naturligvis skal vi det. Jeg har samme opfattelse som andre, der er positive over for at give en skattelettelse, men Fælles Kurs er ikke et protestparti, der udelukkende gør krav på at få lempelser for nogle grupper. Vi har i hele vores politiske virke – selv om vi ikke har været her i så lang tid – også anvist indtægtskilder, der gjorde det muligt at honorere omkostningerne ved de krav, vi har stillet.

Det vil altid kendetegne Fælles Kurs. Vi ønsker ikke at fremstå som et parti, der blot kræver ind uden også at udskrive regninger. Her stiller vi os måske noget anderledes end andre, og her kommer vi også med en kritik, som vi mener er rimelig og kan begrundes med saglige argumenter. Efter vor opfattelse er der ingen af de politiske ledere her i landet, der har evnen til at forstå, hvordan man skal administrere forretningen Danmark. De har forståelsen af, hvordan de kan sikre sig selv et fornuftigt udkomme, men den politik, der har været anlagt igennem årene, dokumenterer med al ønskelig tydelighed, at de ikke har evnen til at administrere det, man kan kalde butikken Danmark.

I det øjeblik man påtager sig at administrere så stort et foretagende som et samfund, må man naturligvis gå i detaljer for at finde frem til, hvordan man bærer sig ad med at administrere det på en sådan måde, at man kan imødekomme ønskerne fra de bredeste lag af befolkningen. Selvfølgelig ønsker man at få lettet skattetrykket, især hos de mennesker, som er dårligst stillet. Men hvis man gør noget sådant, skal man selvfølgelig have pengene ind andre steder, eventuelt ved besparelser på den offentlige sektor eller ved at inddrive skatterne ad anden vej.

Fælles Kurs har utallige gange givet udtryk for, at vi mener, ikke blot at man kan spare på den offentlige sektor, men også at der er mulighed for at inddrive penge ad anden vej. For det første har vi den opfattelse, at det er fuldkommen abnormt, at vi anvender 17 mia. kr. på noget så latterligt som et militær. Den danske befolkning har ikke brug for tanks, kanoner, rå-

[Preben Møller Hansen]

ketter, ubåde og andet djævelskab; den har brug for social tryghed, den ønsker nogle boliger, den kan bo i, som tilfredsstiller dens behov, den har ikke brug for de andre ting. Jeg ved godt, at her i Folketinget er det kun Fælles Kurs, der står for en sådan opfattelse, så derfor skal jeg kun omtale den sådan periferet.

På den anden side er der andre muligheder. Vi ved f.eks., at toldvæsenet er underbemandet, og det indebærer, at en lang række erhvervsdrivende unddrager sig beskatning i form af manglende indbetalinger af moms. Vi ved også, at nogle selskaber direkte overfører penge til udenlandske datterselskaber, og at samfundet unddrages ca. 20 mia. kr. om året. Det ville være bedre, at man satte ind her og sikrede, at pengene kom ind ad den vej, og så lempede skatten.

Men nu er vi her i denne sal, og vi skal selvfølgelig prøve at finde noget, der kan forene alle fornuftige kræfter. Det kan det dagsordensforslag, som Fremskridtspartiet har stillet, ikke; det tilgodeser kun den ene part. Og det forslag, Socialdemokratiet har stillet, er heller ikke tilfredsstillende.

Derfor har jeg prøvet på med mine fattige evner at formulere et forslag om motiveret dagsorden, og jeg er ikke i tvivl om, at hvis de få, der sidder her i salen, bruger indersiden af hovedet, vil de også kunne se, at her er der et motiveret forslag til dagsorden, som vi alle sammen kan gå ind for, og som giver regeringen mulighed for at imødekomme ønsket om en skattelettelse for dem, der er dårligst stillet økonomisk. Forslaget lyder, som følger:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget udtrykker forståelse for regeringens gentagne løfter om skattenedsættelse, pålægges regeringen ved udarbejdelsen af forslag til finanslov for 1989 at kalkulere med en mindre skatteindkomst fra de små indkomster.

Hvis regeringen ikke formår at finde besparelser på budgettet for 1989 på grund af den mindre skatteindkomst, pålægges det regeringen at inddrive de manglende skatter fra de i dag skattefrie kursgevinster ved salg af obligationer og værdipapirer og på erhvervsjendomme, der sælges med fortjeneste efter 7 år.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 60).

Det bør for én gangs skyld kunne forene dette Folketing, og jeg overlader det gerne til en fornuftig behandling.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Alt i alt har det jo været en forholdsvis fredssommelig debat, men fru Pia Gjellerup brugte nogle stærke udtryk om regeringens politik. Det er ikke for meget at sige, at fru Pia Gjellerup næsten hånede regeringen for væksten i skattetrykket. Jeg mener, at fru Pia Gjellerup brugte udtrykket, at mange mennesker mister tiltroen til de borgerliges formåen, og i den forbindelse henviste fru Pia Gjellerup til, at skattetrykket under socialdemokratiske regeringer havde været holdt på et forholdsvis rimeligt niveau – efter fru Pia Gjellerups udsagn – medens der under såkaldt borgerlige regeringer var tale om en vækst i skattetrykket.

Jeg vil med nogle enkelte tal vise, hvilket hykleri – jeg synes, jeg godt vil bruge det udtryk – fru Pia Gjellerups beskrivelse i virkeligheden er udtryk for.

Hvis vi tager året 1982 og siger, at der da blev afholdt offentlige udgifter for 1 kr., kunne man gøre regnskabet således op: Hver gang der blev givet 1 kr. ud i udgift, blev der af den daværende socialdemokratiske regering opkrævet 85 øre i indtægt. Der var altså med andre ord et underskud på 15 øre for hver krone, der blev givet ud som udgift. Se, det er jo ingen sag at holde et kunstigt lavt skattetryk, når man bare lader være med at opkræve det, som den offentlige sektor koster at drive. De sidste 15 øre, som altså var i underskud, blev lånt i form af opbygning af indenlandsk statsgæld, ved salg af statsobligationer. Det førte til en voksende indenlandsk gældsætning, som toppede med en indenlandsk statsgæld på 360 mia. kr.

I dag kæmper vi med renterne af denne indenlandske statsgæld. Alene renterne af denne store statsgæld koster os ca. 45 mia. kr. i 1988. Det svarer til næsten 7 pct. af bruttonationalproduktet – eller sagt på en anden måde: Hvis vi ikke skulle betale disse 45 mia. kr. i renter af gammel statsgæld, kunne skattetrykket være på

[Skatteministeren]

ca. 45 pct. i modsætning til de 52 pct., som det nu rent faktisk er på i 1988. Altså med andre ord: skattetrykket ville nu være af samme størrelsesorden som i 1982.

Men det er jo ikke engang hele sandheden at sige, at skattetrykket i 1982 kun var på 45 pct. Hvis man nemlig forestillede sig, at den daværende socialdemokratiske regering skulle have opkrævet skatter, som var tilstrækkelig store til at dække udgifterne – jeg tror, hr. Kent Kirk var inde på den problemstilling – ville skattetrykket i 1982 ikke have været 44,6 pct., men ville i stedet have været på 53,7 pct., og det fortæller bedre om den faktiske situation i 1982.

Jeg synes, at fru Pia Gjellerups udtalelser i særlig grad sættes i relief af den adfærd, som forskellige socialdemokratiske politikere udviser i spørgsmålet om offentlige udgifter. Jeg tør nok sige, at vi er nogle, som bliver forvirrede, når vi lytter til, hvad der siges fra socialdemokratisk side om den offentlige udgiftspolitik.

Omkring nytårstid erklærede en række socialdemokratiske politikere, at nu skulle det være slut med stigningen i de offentlige udgifter, og at det skulle være slut med skattestigningerne. Jeg kan bl.a. henvise til, at hr. Lykketoft udtalte sig i B.T. den 3. januar 1988, og at hr. Svend Auker udtalte sig i Berlingske Tidende den 1. januar 1988. Men noget tyder på, at budskabet ikke er trængt stærkt nok igennem til de øvrige medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe, hvilket har ført til, at vi siden da i offentligheden har set præsenteret en stribe stærkt udgiftskrævende forslag fra Socialdemokratiet, som ikke kan forenes med det påståede socialdemokratiske ønske om at undgå skattestigninger.

Lad mig f.eks. nævne, at Berlingske Tidende den 8. januar 1988 offentliggjorde det socialdemokratiske forslag til en såkaldt aktiv børnepolitik; det er i øvrigt siden blevet fulgt op. Det er nok ikke for meget sagt, at de merudgifter, som kan følge af disse tanker, kan løbe op i mere end 1 mia. kr.

Den 3. februar 1988 udtalte fru Jytte Andersen til dagbladet Børsen, at hun gik ud fra, at man i 1989 går videre med projektet Betalt Frihed til Uddannelse, som også kan koste nogle hundrede millioner kroner ekstra.

Den 15. januar 1988 sagde samme fru Jytte Andersen til Berlingske Tidende, at det offentlige skal gennemføre en lov om uddannelses-

og beskæftigelsesgaranti for 150.000 ledige kvinder. Jeg tør slet ikke gætte på, hvad det vil koste af merudgifter.

Den 26. januar 1988 sagde fru Jytte Hilden til B.T., at private virksomheder skal pålægges at beskæftige arbejdsløse og kontanthjælpsmodtagere; også denne udgift er ukendt, men af en ganske betragtelig størrelsesorden.

Den 1. februar 1988 sagde hr. Torben Lund til Berlingske Tidende, at sygehusudgifterne skulle øges, og den 29. december sidste år udtalte fru Birte Weiss, at kulturbevillingerne skulle øges med 50 pct.

Jeg kunne egentlig fortsætte med en længere stribe af eksempler på udspil fra socialdemokratisk side, som ville påføre det offentlige kolossale ekstraudgifter i de kommende år, hvis disse tanker blev ført ud i livet, og så giver jeg ikke meget for udsagnet fra socialdemokratisk side om, at også Socialdemokratiet er enigt i, at udgiftsvæksten skal stoppes, og at skattestigningerne skal stoppes. Jeg er selvfølgelig tilfreds med udsagnet, men det kan diskuteres, hvor meget indhold der er i det, når man ser på den socialdemokratiske praksis.

På baggrund af det, vi har set, forstår jeg godt, at Socialdemokratiet, efter hvad der er oplyst, har udnævnt hr. Lykketoft til politisk-økonomisk koordinator. Der er i høj grad behov for en koordination af disse mange forskellige udspil, hvis det overhovedet skal komme til at hænge sammen økonomisk. Hvis Socialdemokratiet får magt, som det har agt, til at gennemføre disse ting, vil det føre til voldsomme stigninger i skattetrykket i de kommende år.

Også hr. Behnke angreb regeringen for det voksende skattetryk. Jeg har allerede været inde på, hvordan rentebyrden af den gamle gæld er en af forklaringerne på, at skattetrykket er vokset i tiden fra 1982 til i dag, men derudover synes jeg, det er væsentligt at fremhæve, at det, som man kunne kalde det underliggende skattetryk, nemlig udviklingen i de offentlige udgifter, jo har vist en faldende tendens i samme periode. Det, der på lang sigt bestemmer skattetrykkets størrelse, er jo netop, hvordan udgifterne udvikler sig, altså med andre ord udgiftstrykket.

Og hvis vi ser på, hvordan det har udviklet sig, så var udgiftstrykket i 1982 på 62 pct. af bruttonationalproduktet. I 1987 var udgiftstrykket faldet til 58 pct. af bruttonationalpro-

[Skatteministeren]

duktet. Der er altså tale om, at det, som jeg vil kalde det underliggende skattetryk – det, som på lang sigt bestemmer skattetrykkets størrelse – har været faldende i perioden fra 1982 til 1987.

Hr. Jes Lunde udtalte, at Socialistisk Folkeparti ønsker, at der skal være plads til en realvækst i de offentlige udgifter på 2 pct. om året, men samtidig udtalte hr. Jes Lunde, at det skal ske uden stigninger i indkomstskattetrykket. Med den formulering har hr. Jes Lunde jo allerede antydnet, at han er klar over, at en realvækst på 2 pct. om året i de offentlige udgifter ikke kan realiseres, uden at der kommer en stigning i det samlede skattetryk. Det vil nemlig være tilfældet.

Jeg må igen henvise til det regneeksempel, som er lavet i budgetredegørelsen for 1986. Det er et regnestykke, som viser – under bestemte antagelser – at hvis de offentlige udgifter reelt vokser med 2 pct. om året fra nu af og frem til år 2000, vil skattetrykket vokse fra 50 pct., som det var i 1985, til 55 pct. i år 2000. Siden er der sket en stigning på 2 pct. i skattetrykket, så vi vil altså med uændret fremskrivning nærme os et skattetryk på 57 pct. i år 2000.

Hr. Jes Lunde foreslog til finansiering af en sådan vækst i de offentlige udgifter, at der bare skulle indføres nogle nye skatteklender. Miljøskatter og hårdere virksomhedsbeskatning var hr. Jes Lundes bud på, hvordan det offentlige skulle finansiere en sådan vækst i udgifterne.

Jeg vil gøre opmærksom på, at hvis man gik ind på tankegangen og forsøgte at inddrive endnu flere penge til det offentlige gennem udvikling af disse nye skatteklender, ville det medføre en meget kraftig forringelse af virksomhedernes konkurrenceevne. En sådan forringelse af virksomhedernes konkurrenceevne ville med usvigelig sikkerhed afføde nye stigninger i skattetrykket – på grund af den alvorlige situation, som dansk økonomi så ville komme i, bl.a. på grund af kraftig forringelse af betalingsbalancen.

Så hr. Jes Lundes model vil føre til meget kraftige stigninger i skattetrykket – meget kraftigere stigninger end dem, som var forudsat i budgetredegørelsen – såfremt de offentlige udgifter får lov til at vokse med 2 pct. om året. Derfor kan der ikke stærkt nok advares imod en sådan strategi.

Hr. Jes Lunde foreslog desuden, at vi med større styrke skulle interessere os for et nyt skatteinstrument, den såkaldte direkte forbrugsskat. Nu er tiden ikke til her at fordybe sig i teknikken omkring en sådan ny beskatningsform. Jeg vil blot sige, at når hr. Jes Lunde forudsætter, at en sådan direkte forbrugsbeskatning skulle lægges oven i de skatter, vi allerede har, er det helt oplagt, at den ville medføre omfattende skadevirkninger i økonomien. Alene af den grund er der behov for at advare imod at forsøge at skjule de negative virkninger af skattetrykket blot ved at udvikle nogle nye beskatningsklender.

Jeg har ikke noget imod, at vi i en anden sammenhæng fordyber os mere i de skattepolitiske sider af den direkte forbrugsbeskatning. Jeg ønsker blot her at advare kraftigt imod at tro, at det kan løse nogen som helst problemer at tilføje dette nye instrument oven i alle de instrumenter, vi i forvejen har.

Jeg vil til slut blot sige om dagsordenerne, at de tre dagsordensforslag, som er fremsat, jo med hver sit udgangspunkt foregriber det arbejde, som forestår om udarbejdelse af finanslovsforslaget for 1989. Jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at der slet ikke er anledning til at foregribe dette arbejde, og derfor kan jeg sige, at regeringen vil stemme imod alle tre dagsordensforslag.

Behnke (FP):

Jeg vil sige til fru Pia Gjellerup, at det unægtelig var en spændende tale, så længe det gjaldt om at kritisere regeringen, men når det så gælder realiteterne, glemmer fru Pia Gjellerup jo, at netop Socialdemokratiet er blandt de mest ihærdige, når det gælder nye offentlige udgifter. Derfor følte jeg, at kritikken af regeringen måske nok peger lige så meget på Socialdemokratiet selv, fordi det parti jo altid er med her i Folketinget, når det gælder nye udgifter.

Fru Pia Gjellerup påstod, at regeringens parlamentariske grundlag, altså bl.a. Fremskridtspartiet, kræver kæmpebesparelser på mere end de 10 mia. kr., der foreløbig har været udspillet fra regeringen. Det skal da ærligt tilstås, at vi bestemt ikke er kræsne. Vi kan sagtens være med til 10, 15 eller endnu flere milliarders besparelser. For os gælder det ikke tallet. Det, det gælder om for os, er at få startet på en besparelsesrunde, så vi kan få den offentlige sektor reduceret kraftigt.

[Behnke]

Til hr. Kent Kirk vil jeg for det første sige, at det er rigtigt, at Fremskridtspartiets folkepensionsforslag jo koster mange milliarder – ja, det koster netto 7 mia. kr. – men forslaget adskiller sig meget væsentligt fra andre udgiftskrævende forslag, der fremsættes her i Folketinget, ved, at der i de medfølgende bilag er en meget lang liste over besparelsesmuligheder. Vi er altid parate til at anvise besparelser, når vi kommer med udgiftskrævende forslag, hvilket bestemt ikke er tilfældet for så mange andre partier her i Folketinget.

Og så mente hr. Kent Kirk, at i det øjeblik skattetrykket bliver sænket, vil det automatisk betyde, at underskuddet på betalingsbalancen bliver forøget. Det er jo en påstand. Efter vores mening vil der i meget stor udstrækning ske det, at danskerne vil flytte en del af deres forbrug, i det øjeblik de får skattelettelse, altså flytte det fra billige forbrugsvarer til lidt dyrere uden nødvendigvis at belaste betalingsbalancen.

Når vi snakker generelle sænkninger af skattetrykket, kunne det jo f.eks. også være en reduktion af en række af punktafgifterne, så vi kunne få stoppet for den grænsehandel, der jo bl.a. også er med til at forøge vores betalingsbalanceunderskud. Vores indstilling med hensyn til skattetrykket er bestemt ikke kræsen, heller ikke, når Kristeligt Folkeparti nævner formueskatten. Den ser vi også meget gerne på. Vi er meget åbne, når det gælder skattelettelse, og når det gælder offentlige besparelser.

Hr. Kent Kirk fortsatte med at sige, at skattetrykket er steget for at bremse gældsætningen. Jeg vil minde om, at faktisk er både skatterne og gælden, specielt gælden til udlandet, steget i den borgerlige regerings tid. Hvis altså formålet med at forhøje skatterne skulle være, at vi på den måde havde bremset gældsætningen, er det desværre ikke blevet tilfældet.

Og så påstås det, at der nu endelig langt om længe er kommet balance i de offentlige finanser. Lad mig i den forbindelse minde om, at finansministeren har anslået, at 1988 ender med et underskud i størrelsesordenen 4 mia. kr., og regeringens tidligere minister Anders Andersen har anslået, at det ender med 10 mia. kr. i underskud for 1988.

Det er selvfølgelig ikke overraskende, at hr. Jes Lunde ikke ønsker at være med til Fremskridtspartiets dagsorden. SF vil som sædvanlig tage pengene fra de såkaldt rige, men i den

forbindelse glemmer SF, at nok kan man tage mange penge fra de rige, men der er grænser for, hvor mange hår man kan plukke af hovedet på en person. Faktum er jo, at om så vi tog hele overskuddet fra samtlige danske produktionsvirksomheder, ville det samlede overskud række meget kort. Det ville kun være i stand til at betale renterne på vores gæld til udlandet i ganske få dage, og så er vi lige vidt. Det eneste, vi havde fået ud af det, var at ødelægge den danske produktionssektor totalt. Men god fornøjelse til SF i den forbindelse!

Kun via øget produktion, altså ved, at vi får forøget vores samfundskage, bliver der flere penge til de offentlige udgifter, som skal være der, f.eks. sundheds- og socialudgifter og andre, og mulighed for at lave skattelettelse og at tilbagebetale gælden.

I øvrigt er det jo et underligt land, vi lever i. Vi lever i et land med en kæmpegæld, og det, vi bruger mest tid på, er at snakke om kortere arbejdstid, forhøjet løn og mere service, og oven i købet lægger vi en kæmpeskat ovenpå, når folk endelig går ud og arbejder. Det er den omvendte verden, vi lever i. De onde ler og de gode græder.

Til hr. Skrumsager Skau fra Venstre må jeg sige, at jeg er dybt skuffet. Det var et langt, surt opstød om, at det hele er Fremskridtspartiets skyld. Det er Fremskridtspartiets skyld, at vi har det store skattetryk. Det er Fremskridtspartiets skyld, at vi har den store gæld til udlandet. Der er ikke grænser for, hvad der er Fremskridtspartiets skyld – en komplet forkert og latterlig påstand. Faktum er tværtimod, at efter alle de valg, hvor Fremskridtspartiet er gået frem, kan man efterfølgende notere sig, at skatterne midlertidigt er faldet her i landet. Det er noget, som vælgerne burde overveje meget, når de sætter kryds på valgdagen, at hvis man stemmer på Fremskridtspartiet, er der en chance for, at skatterne falder.

Venstre derimod har jo altså medansvar for finanslove mere end 20 år tilbage i historien og har derfor i allerhøjeste grad ansvaret for situationen, som den er i dag.

Hr. Skrumsager Skau påstod, at Fremskridtspartiet taler ud ad vinduet uden noget reelt indhold. Jeg skal i den forbindelse minde om, at vi op igennem 1970'erne jo fra år til år kom med over 1.000 ændringsforslag til finanslovene og i årene 1982–83 oven i købet fremlag-

[Behnke]

de en alternativ finanslov, så der er i allerhøjeste grad dokumentation fra vores side. Vi har dokumentationen i orden. Her senest i 1987 havde vi besparelsesforslag på omkring 40 mia. kr., konkrete kontobesparelser; men som historien jo har fortalt, var regeringen ikke interesseret i at indgå i en snak med Fremskridtspartiet om de meget betragtelige besparelsesforslag, der forelå fra vores side, så det er bestemt skuffende, at Venstre ikke kan byde på mere her i dag under en skattedebat. Der er åbenbart kun go i Venstre, når man ude omkring i pressen skal have nogle store overskrifter i aviserne og sikre sig nogle gode opinionstal. Når det herinde i Folketinget kommer til de konkrete afstemninger, er der ikke meget ved Venstre, så er det som en stang kogt makaroni: den er hul, og den er blød.

Til hr. Bernhard Baunsgaard. Det er da korrekt, at det er en følge af velfærdsstaten, at vi har det høje skattetryk; det er vi helt enige om. Men efter vores opfattelse var der ikke stenalter i Danmark f.eks. i 1974, selv om vi på daværende tidspunkt havde en meget mindre offentlig sektor og også et meget mindre skattetryk. Det er ikke Fremskridtspartiets politik, at vi skal have en nulstat, men det er Fremskridtspartiets politik, at vi skal have en mindre offentlig sektor og dermed lavere skatter.

Når Fremskridtspartiet stemmer for en forbedring af folkepensionen som f.eks. her i formiddags, ved vi godt, at det koster ekstra penge, og vi ved også godt, at det havde kostet ekstra penge, hvis vores eget forslag om netto 7 mia. kr. til forbedring af folkepensionen var blevet gennemført. Men som allerede nævnt: Hvis man læser lovforslag nr. L 2, vil man se, at der var anvist besparelser på 25–30 mia. kr. i de medfølgende bemærkninger.

Fru Bente Juncker mente, at besparelserne på daginstitutionerne åbenbart var Fremskridtspartiets eneste bud. Dertil må jeg sige, at fru Bente Juncker simpelt hen taler mod bedre vidende. Vi har som allerede nævnt siden 1973 dokumenteret besparelser på utallige områder og skal gerne fremlægge dem ikke alene for fru Bente Juncker, men for hvem der måtte være interesseret.

Der er jo ingen grund til, hr. Preben Møller Hansen, at blive ved med at lægge den private sektor for had. Det er i den private sektor, samfundskagen bliver skabt. Uden en privat sektor

ingen samfundskage. Det håber jeg på et eller andet tidspunkt går op for Fælles Kurs.

Vi er altså bestemt ikke tilfredse med regeringens udspil, hvorefter man kun stiler mod nulvækst i den offentlige sektor. Der skal besparelser til, hvis vi nogen sinde skal have gælden og skatterne ned, og når skatteministeren giver os ret i alle de ulyksaligheder, som det høje skattetryk har medført, er det skuffende, at det eneste bud, man giver, er at lade sorteper gå videre til befolkningen. Det er dog trods alt her i huset, skattetrykket fastsættes, det er her i huset, der findes på de mange nye udgifter, og det er også her i huset, vi skal have problemerne løst.

Skatteministeren sluttede for lidt siden med at fortælle, at det er rentebyrden og den gamle gæld, der er årsagen til, at vi har den høje skat. Vores model sigter på at reducere de offentlige udgifter så meget, at vi kan både få plads til skattelettelse og være i stand til at betale af på gælden. Vi kan lige så godt først som sidst komme i gang med det arbejde, og det er skuffende, at man ikke fra regeringspartierne side har givet en klarere melding her i dag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg forstår på hr. Behnke, at han er enig i den betragtning, at en velfærdsstat koster skattekrone, og så må det vel også være logisk at gå ud fra, at en bedre velfærdsstat koster flere skattekrone. Jeg beder derfor hr. Behnke om, før han nu farer over Socialdemokratiet én gang til med hensyn til skattetrykket, at sætte sig ned og regne ud, hvem der i højeste grad er skyld i det øgede skattetryk, der følger af næste års finanslov. Er det ikke Fremskridtspartiet? Så vidt jeg forstår, er det parat til at stemme for hver eneste socialpensionsforbedring. Socialdemokratiet foreslår, og til at betale mere til militæret, hvad Socialdemokratiet ikke er. Er man ikke snart for langt ude i hykleriet?

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Det er sammenligningen med de 7 mia. kr. til de ældre, hr. Behnke ikke rigtig forstår. Jeg forstår ikke, at man kan give 7 mia. kr. til de ældre – bevares, det skal være dem vel undt – samtidig med at hr. Behnke i sin indledning hetzer mod daginstitutionerne og de 70.000 kr., en

[Bente Juncker]

plads deri koster. Så vidt jeg ved, skal vi have tingene til at hænge sammen, og det kan de kun ved, at vi får nogle ud at arbejde. Og så er det vel dem, der har børn, der skal ud at arbejde; det er næppe ældre, der ikke har børn. Jeg forstår simpelt hen ikke den hetz. Vi skal have de arbejdsduelige ud at arbejde, og så kan det ikke nytte noget, som jeg sagde før, at vi sender fædrene hjem at opdrage børnene. Vi må have de institutionspladser, uanset om de koster 70.000 kr. eller ej.

Formanden:

Hr. Behnke har ordet for en kort bemærkning, og derefter fortsætter vi ordførernes anden runde.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Først til hr. Bernhard Baunsgaard. Det er korrekt, at vi vil have folkepensionen forbedret, for vi synes ærlig talt, at vore ældre fortjener en bedre folkepension i dag, og vi har masser af ideer til, hvor pengene kan hentes. Bl.a. synes vi ikke, det er rimeligt, at Danmark her i 1988 kommer til at bruge mellem 6 og 7 mia. kr. – hvis man regner administrationsomkostningerne med – i ulandsbistand, når vi ikke engang er i stand til at give vore egne borgere en anstændig folkepension. Men jeg ved godt, at hr. Bernhard Baunsgaard og jeg aldrig bliver enige på dette punkt; dertil har vi for divergerende opfattelser.

Så til fru Bente Juncker, der nævnte daginstitutionerne. Det, jeg gjorde i mit første indlæg, var at nævne det, der var udgangspunktet for regeringens samordningsminister – partifælle til fru Bente Juncker – nemlig at vi får 94 kr. tilbage for hver 100 kr., vi giver i skat, og det, jeg gør opmærksom på, er, at folk ikke selv ville betale 70.000 kr. for en daginstitution. Altså er det ikke reelt at snakke om, hvor meget vi får tilbage, men hvad værdien af det, vi får tilbage, er, og da er det, vi siger, at en daginstitution ikke behøver at koste 70.000 kr., for det ville folk heller ikke give for den, hvis de selv skulle betale. Det er ikke, fordi vi ønsker at hetze mod daginstitutioner, men vi ønsker simpelt hen at begrænse de offentlige udgifter dér, hvor der ligger nogle muligheder.

Pia Gjellerup (S):

Først til skatteministeren, som ihærdigt forsøgte at lede efter uenighed i Socialdemokratiets rækker: Jeg ser ingen uoverensstemmelse mellem socialdemokratiske udtalelser om offentlige udgifter og dagens dagsordensforslag fra Socialdemokratiet.

Nu kan man nok undskylde skatteministeren, der vel forsøger at bortlede opmærksomheden fra, at han selv har bidraget til en ret fantastisk uenighed internt i de enkelte regeringspartier og mellem de enkelte regeringspartier.

Ellers var et gennemgående træk i flere af de borgerlige ordføreres indlæg og også i skatteministerens, at der blev henvist til statsgælden i 1982. Jeg hørte ikke nogen nævne noget om økonomiske problemer, som man ikke kendte i 1982, da man sagde, at skattetrykket ikke skulle øges. Det er noget, man har fundet på, efterhånden som tiden er gået og man har fundet ud af, at man absolut ikke er i stand til at leve op til de løfter, man har udstedt.

Også den radikale ordfører nævnte statsgælden i 1982. Reelt og ærligt nævnte hr. Bernhard Baunsgaard, at De Radikale sandelig også havde været med til at opbygge dette underskud, ja, rent faktisk var Det Radikale Venstre en del af de socialdemokratiske mindretalsregeringers parlamentariske grundlag. Hr. Bernhard Baunsgaard undskyldte dog ikke helt hele folketingsflertallet, men Det Radikale Venstre ved at nævne, at man fra radikal side havde tilladt en lånoptagelse, fordi man troede, den økonomiske modgang var forbigående. Jeg kan forstå, at hr. Bernhard Baunsgaard på denne måde søger at tage patent på det svære, for ikke at sige det indimellem umulige, i at spå om fremtiden. Undskyldningen gælder tilsyneladende kun for De Radikale og ikke for andre i denne sal. Det er i sandhed en vanskelig opfattelse af virkeligheden.

Min forbløffelse blev absolut ikke mindre, da hr. Bernhard Baunsgaard skulle begrunde, hvorfor man ikke ville stemme for den socialdemokratiske dagsorden: den er fremsat under en debat, der er rejst på et useriøst grundlag, nemlig af Fremskridtspartiet, sagde hr. Bernhard Baunsgaard. Jeg kan heraf forstå, at De Radikale fuldstændig har ændret holdning i løbet af de sidste par dage.

[Pia Gjellerup]

Lad mig minde om, at en radikal ordfører i tirsdags under en debat rejst af Fremskridtspartiet selv fremsatte et dagsordensforslag. Forskellen mellem debatten i dag og debatten i tirsdags er, at debatten i dag er rimeligt aktuelt, mens debatten i tirsdags var rimeligt uaktuel, al den stund det emne, forespørgslen omhandlede, havde været diskuteret hele fredag eftermiddag i den foregående uge.

Jeg synes, det ville klæde De Radikale at sige rent ud, at man ikke vil stemme for den socialdemokratiske dagsorden, fordi man så vil komme til at genere regeringen. Sig, at man fra radikal side ønsker at frede regeringen!

Kent Kirk (KF):

Jeg kan henvise til, hvad jeg sagde i mit første indlæg. Jeg synes ikke, der er tilført debatten ret meget nyt. For os er det afgørende, at vi kan finde nogle offentlige besparelser, og at vi kan få fremmet opsparingen i samfundet for derved at skabe mulighed for en sænkning af skattetrykket.

Vi er selvfølgelig parat til at se på, om kombinationen af afgifter og forskellige skatter skaber nogle specielle problemer, som er de motiverende for de enkelte borgere, og dette arbejde vil formentlig blive gennemført her i Folketinget i denne samling.

Må jeg sige til hr. Behnke, at jeg har ikke så meget tillid til de besparelsesforslag, Fremskridtspartiet er i stand til at lægge frem. Jeg tror stadig væk, man skal være opmærksom på den sammenhæng, der er i de offentlige udgifter: at en stor del af dem er overførselsindkomster, og jo mere vi lægger over på overførselsindkomster, jo sværere bliver det for de mennesker, der skal bidrage til samfundet via deres produktive indsats ude i samfundet. Derfor er vi i en situation, hvor man også må opfordre Fremskridtspartiet til at være opmærksom på, at der ikke er basis for at øge overførselsindkomsterne her i samfundet.

Det skuffer mig temmelig meget, at hr. Behnke ikke kan forstå sammenhængen mellem en lettelse af skattetrykket og mulighederne for en forøgelse af det private forbrug med det, det efterfølgende kan medføre i form af en større import og dermed et større underskud over for udlandet. Det er jo det, vi har peget på hele tiden, at for at kunne få den nødvendige balance ind i det danske statsregnskab, er det

nødvendigt, samtidig med at man letter skattetrykket, også at forbedre opsparingen.

Må jeg så lige præcisere nogle ting over for hr. Behnke.

I 1986 og 1987 var der et overskud på de statsfinansielle poster på 11,6 mia. kr., ja, det har endda vist sig, at de styringsinstrumenter, den borgerlige regering bruger i den offentlige sektor, er så effektive, at vi i 1987 nåede en større besparelse, end vi havde sat os som mål, idet tallene, nu da de er gjort op, viser at besparelsen var 400 mio. kr. større, end målet var, da man udarbejdede finansloven for 1987.

Så vi føler derfor i Det Konservative Folkeparti, at vi virkelig har styr på udviklingen. Det, det nu drejer sig om, er at få et flertal her i Folketinget til at være med til at finde de nødvendige besparelser rundt omkring på de forskellige konti, således at vi kan sikre, at det samlede skattetryk sænkes engang i fremtiden.

Jeg skal på vegne af de fire regeringspartier meddele, at vi stemmer imod alle de forslåede dagsordener.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Som alle regeringspolitikere bruger hr. Kent Kirk udtrykket besparelser aldeles forvrænget. Kendsgerningen er, at i denne regerings tid er udgifterne steget, steget, steget og atter steget til unødvendige frådserier. Så siger hr. Kent Kirk: Sammenlignet med regeringens mål er de faldet. Regeringens politik er baseret på, at man eventuelt engang vil foreslå en bro fra Helsingør til Skagen med diamanter, guld osv. på alle bropiller, og så siger man: I forhold til det er der sparet, hvis man udsætter det et år. Sådan er regeringens økonomiske politik.

Når hr. Kent Kirk nu sammenligner overførselsindkomster og andre statsudgifter, er situationen den, at vi skal spare over en bred front både på det ene og på det andet, men skal vi endelig vælge noget at spare på, er det bedre at bruge nogle flere penge til overførselsindkomster end på de andre felter, for de andre felter sluger ressourcer, som ellers skulle øge produktionen. Der er ikke en eneste mand ude i produktionen, som bliver ledig, fordi vi giver noget mere i folkepension. Hvis vi derimod begynder at spare ved f.eks. at sætte antallet af ansatte hos skatteministeren ned med 90 pct., får vi folk frigjort, der kan flyttes ud i produktionen. Der-

[Glistrup]

for er overførselsindkomster i den givne situation mindre farlige end andre statslige udgifter.

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Jeg skal lige rette en misforståelse, hr. Glistrup. Vi har ingen planer om at bygge en bro fra Helsingør til Skagen.

Må jeg sige til hr. Glistrup, at man kan selvfølgelig altid beregne tingene ud fra kroner og øre og alene kroner og øre uden at kigge på, hvad der sker af stigning i vores bruttonationalprodukt. Hvis hr. Glistrup havde været i salen, da skatteministeren svarede på forespørgslen, ville han være blevet gjort opmærksom på, at den andel, som det offentlige bruger af bruttonationalproduktet, i dag er klart faldende i forhold til tidligere.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo ganske rigtigt, som hr. Glistrup bemærkede, at udgifterne er steget og steget under denne regering. For et par timer siden sørgede hr. Glistrup for, at de stiger med 2 mia. kr. i løbet af et par år.

Jes Lunde (SF):

Skatteministeren er selvfølgelig stadig væk meget optaget af begrebet skattetryk og af at forklare og bortforklare, hvad der sker, og hvad der ikke sker. Vi hørte således nu, at skattetrykket kunne have været 45 pct. i dag, hvis vi havde haft ligevægt på statsfinanserne i 1970'erne og 1980'erne.

Jeg synes, det er spændende, når skatteministeren forsøger at lave den slags beregninger, men det er jo ikke særlig seriøst, for hvilken økonomisk situation ville vi have stået i i dag, hvis vi havde haft ligevægt på statsfinanserne i 1970'erne og 1980'erne? Hvilket bruttonationalprodukt ville vi så have haft? Hvilken størrelse ville den private sektor have haft, hvis vi havde ført en så stram finanspolitik dengang? Hvilken arbejdsløshed ville vi have haft i dag, og hvilke udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse ville den have udløst?

Jeg synes ikke, den slags regnestykker er særlig seriøse, fordi alle forudsætninger ændres fuldkommen, hvis vi forestiller os et balanceret

budget i 1970'erne og 1980'erne, da krisen satte ind.

Lad os derfor i stedet holde os til realiteterne, men det synes jeg ikke rigtig skatteministeren gør, når der laves fremskrivninger af, hvad det vil betyde for skattetrykket i år 2000, hvis man har en vis realvækst i den offentlige sektor. Det helt afgørende er jo, hvilke forudsætninger man vælger, og det er afgørende, hvilken forudsætning skatteministeren har lagt ind for væksten i bruttonationalproduktet.

Men lad mig så sige med det samme, at det, jeg lagde op til, var en realvækst på 2 pct. i den offentlige sektor i de nærmeste år. Det var præcis det udtryk, jeg brugte, og derfor er det lidt flot af skatteministeren at sige, det nok er 12 år, og så lade den vokse eksponentielt, for når man lader den vokse eksponentielt, skal det jo gå galt på et tidspunkt; det ved vi som økonomer, så det er der ikke noget nyt i at sige fra skatteministerens side.

Det er klart, at vi må afpasse væksten i den offentlige sektor og løsningen af opgaverne efter væksten i bruttonationalproduktet, men vi mener bare, at inden for de kommende år er det nødvendigt med en realvækst på 2 pct., hvis vi skal løse de opgaver, vi står over for.

Vi har bemærket, at forskellige partier i øjeblikket snakker om nulvækst i den offentlige sektor, og det kan man selvfølgelig godt have som et politisk programpunkt, men så må man forklare os andre, hvad det er for nogle opgaver, der skal udskydes. Er det uddannelsessektoren, der skal underprioriteres, den, som ellers skulle være grundlaget for vores fremtidige produktion? Et det det, man vil opgive? Er det det sociale sikkerhedsnet, der ikke skal bringes i orden, i forhold til hvad det var, før vi fik den borgerlige regering?

Man må hele tiden være konkret og fortælle os, hvad det er, det går ud på. Sådant en abstrakt debat giver jeg ikke meget for, og derfor synes jeg også, at partiet Venstre snart burde være forpligtet til at ryste op med det sparekatalog, de snakker så meget om. Det er meningsløst, at vi andre skal forholde os til det uden at få de 90-100 spareideer, man har, at se. Lad os få dem frem, sådan at vi kan få en fornemmelse af, om det er områder, som der er et flertal her i Folketinget for at spare på. Jeg tvivler, når det kommer til stykket.

[Jes Lunde]

Skatteministeren beskæftigede sig med, om de forslag til nye skatteindtægter, vi kom med, var nogle, der skulle skjule skattetrykket. Det er det ikke. Vi har ikke det samme problem som regeringen. Vi kan godt stå ærligt frem i dette spil. Vi har ikke noget imod, at skattetrykket stiger, hvis det gør det på en rimelig måde, hvis man får skatteindtægterne de rigtige steder fra. Fordelingen af det er simpelt hen det afgørende for os og ikke lige præcis, hvilken procent der er tale om, så det er et problem, ministeren er alene om i slagsmålet med Fremskridtspartiet; det er ikke et problem, han kan påføre os.

Lad mig så sige om det dagsordensforslag, der er fremsat af partiet Fælles Kurs, at det kan vi ikke stemme for. Vi mener, det er forvrøvlet. Det roser regeringen for at lufte planer om skattelettelser, og det siger også, at det er muligt, man skal til at kigge på besparelser på budgettet for 1989. Vi er grundlæggende uenige i den filosofi, og vi mener, at hvis man skal have en ansvarlig holdning til, at tingene skal hænge sammen herinde, kan det ikke nytte noget at love sådanne generelle skattelettelser.

Vi er, som jeg sagde i min første tale, indstillet på at gennemføre lettelse for de dårligst stillede, men pengene dertil må vi finde andre steder. Vi kan ikke gå med til, at den offentlige sektor generelt skal skæres ned.

Min sidste bemærkning er til hr. Bernhard Baunsgaard, hvis filosofi i dag jeg ikke har forstået overhovedet. Jeg fik at vide, at S-dagsordenen var useriøs, fordi man tog stilling til finansloven, og det turde hr. Bernhard Baunsgaard ikke i dag. Så vil jeg gerne spørge: Hvad er det for dramatiske nye tanker, der ligger i S-dagsordenen, og som hr. Bernhard Baunsgaard synes vi skal vente længe med at tage stilling til? Er det de sociale nedskæringer, hr. Bernhard Baunsgaard ikke tør tage stilling til i dag? Er det forsvarsudgifterne? Er det skattetrykket? Er det spørgsmålet om skattelettelser? For mig at se ligger den dagsorden, der er foreslået, i virkeligheden i forlængelse af det, Det Radikale Venstre har sagt f.eks. i Radiotinget, da vi havde en debat dér om skattetrykket for ca. 14 dage siden, og derfor kan jeg ikke forstå Det Radikale Venstres holdning i dag. De løber fra de ting, de tidligere har sagt.

Skrumsager Skau (V):

De sidste fem år har vist, at det kan lade sig

gøre at ændre fantastisk mange ting i det danske samfund til noget meget mere positivt, og vi kunne godt være kommet længere – ingen tvivl om det. Vi er ikke færdige; der er meget endnu, der skal gøres, således at vi får et samfund, som virker bedre.

Til hr. Behnke vil jeg sige, at jeg synes, det, han siger, er lidt hyklerisk, og jeg synes ikke, der er nogen sammenhæng i det, vi hører. Jeg føler, at Fremskridtspartiet endnu ikke har lært noget som helst om politisk kunst. De undersøger ikke de politiske muligheder. De fremsætter forslag – som jeg sagde i min tidligere ordførertale – der så bliver samlet op af andre, af venstrefløjen, og som bringer vores skattetryk endnu højere op, end det ellers ville have været.

Der kræves evner til det politiske spil, som foregår i dette hus og i dette samfund, og det føler jeg i allerhøjeste grad at Fremskridtspartiet endnu ikke har lært. Der kræves et sejt træk, for at vi kan komme videre, for at vi kan komme ud af den nuværende situation, og når jeg hører hr. Behnke, kommer jeg automatisk til at tænke på den automatiske telefonsvarer.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Må jeg til hr. Jes Lunde sige: Jeg har aldeles ikke betegnet den socialdemokratiske dagsorden som useriøs. Jeg sagde, at det var urimeligt at stemme for den, for ved at gøre det ville vi komme til at tage stilling til hele finansloven, før vi har drøftet finanslovens indhold. Det var at tage stilling på grundlag af en useriøs forespørgsel angående skatterne, sagde jeg, og derfor måtte den afvises.

Jeg vil gentage over for hr. Behnke, at hvis han vil betragtes som seriøs politiker, er han nødt til at se at få orden i sine forudsætninger. Når hr. Behnke erkender, at en velfærdsstat koster penge, kan det ikke nytte noget, at han stemmer for ekstra 2 mia. kr. i løbet af et par år under henvisning til, at man gerne vil have besparelser, uden at man har sikret sig, at det flertal, man stemmer sammen med, er parat til at tage de besparelser, for så øger man bare udgifterne og derigennem skattetrykket. Og så er det, man ikke mere er seriøs.

Må jeg sige til Socialdemokratiet, at jeg vil skam ikke på nogen som helst måde monopolisere en fattig evne til at spå om fremtiden til Det Radikale Venstre, og det gjorde jeg heller ikke i mit indlæg, men jeg vil da godt fremhæve, at

[Bernhard Baunsgaard]

hvis Socialdemokratiet ønsker understreget, at de i særlig grad mangler evnen til at spå om fremtiden, skal jeg gerne gøre det.

I det sidste dagsordensforslag, der er fremsat, er der naturligvis dele, som vi godt vil tilstræbe, men som det ser ud i sin helhed, må jeg stærkt anbefale, at man stemmer imod, for det kommer jo også ind på, hvad der skal ske på finansloven, og denne forespørgselsdebat er alene en skattedebat.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Jeg har bedt om en kort bemærkning, fordi jeg tror, jeg er rørende enig med hr. Skrumsager Skau, når han siger, at vi ikke har lært den politiske kunst. Jeg vil bare lige sikre mig, at vi tænker på det samme, for jeg synes f.eks., det er politisk kunst, når Venstre kan bilde befolkningen ind, at næste år skal den have skattelettelser på 12.000–15.000 kr. – og det slår man sig til ridder på – mens vi her i folketings salen har hørt, at det, hr. Skrumsager Skau tænker på med skattelettelser, er, at han regnede med, at skatterne ville stige til næste år, men at det skulle vi gerne undgå.

Så spurgte jeg i øvrigt også i formiddags til den hemmelige Venstreplan, som kun foreligger i to eksemplarer. Jeg har ikke hørt noget om den endnu, men det kan være, hr. Skrumsager Skau løfter sløret senere på dagen.

Formanden:

Vi er ved korte bemærkninger til hr. Bernhard Baunsgaards indlæg.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Bernhard Baunsgaard havde unægtelig en noget teknisk begrundelse for ikke at ville forholde sig til det, der debatteres her i dag. Nuvel, lad så dagsorden være dagsorden, men jeg kunne da godt tænke mig at høre, om hr. Bernhard Baunsgaard på De Radikales vegne vil forholde sig til dens indhold alligevel. Er Det Radikale Venstre enig i de principper, der rides op i dagsordenen, eller er Det Radikale Venstre ikke? Jeg synes da, det ville være interessant at vide før de finanslovsforhandlinger, der skal foregå nu.

Når så hr. Bernhard Baunsgaard siger, at det skal vi ikke tage stilling til endnu, må vi andre sige, at regeringen jo har spillet ud. Regeringen har spillet ud med et besparelseskraft på 10 mia. kr., og så synes jeg da, det er rimeligt, at et flertal her i Folketinget reagerer og forholder sig til, om det er den måde, der skal arbejdes på, eller om det eventuelt har nogle gode råd til regeringen vedrørende dens finanslovsforslag.

Jeg efterlyser stadig væk, at De Radikale tager reel stilling til, hvad der foregår her i salen, og ikke laver tekniske krumspring.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Ved et væld af lejligheder har Det Radikale Venstre stemt sammen med S og SF for forholdelser af de offentlige udgifter på kulturområdet, på miljøområdet, på uddannelsesområdet og på et væld af andre områder, og ved ingen lejlighed har man levet op til hr. Bernhard Baunsgaards krav om, at man samtidig skal sikre sig dækning ved kompenserende besparelser eller ved at få finansieringen løst på anden måde. Sådan må det jo være her i salen, når man afgør sagerne sag for sag. Vi kunne ikke, da vi stemte om folkepensionsloven i formiddags, stille et ændringsforslag til det folkepensionslovsforslag, som regeringen havde fremsat, om, at det til gengæld forudsætter, at vi sætter ulandshjælpen ned med ditten eller datten, eller hvad der nu er tale om. Det må foregå som enkeltafgørelser, medmindre man kommer ind i samlede forhandlinger, og Fremskridtspartiet har tigget og bedt om fra den dag, vi kom herind: Lad os komme ind i samlede forhandlinger om skattetryk, offentlige udgifter osv.! Vi kom det nogle ganske få gange, og da er vi i øvrigt blevet snydt hver gang, fordi de andre partier ikke har holdt det, de havde lovet os. Men det gælder også finansloven for 1989 – hvis vi nu skal kigge fremad – at vi meget gerne sammen med De Radikale, som jo er vores kompagnon som regeringsbærende for denne regering, vil gå ind i en samlet aftale. Og så må man selvfølgelig holde den. Men så længe man ikke har nogen aftale, er det teknisk nødvendigt, at det foregår som nu.

Den politiske kunst, som hr. Bernhard Baunsgaard ligesom Venstres ordfører taler om, er nu ikke spor anderledes, end at den har været så kunstfærdig, at den har ført os ud i ver-

[Glistrup]

dens største skattetryk, verdens største gæld og verdens største bureaukrati. Derfor gudskelov at vi ikke har lært den politiske kunstfærdighed.

Formanden:

Man må ikke påkalde de højere magter, men klare sig med egne argumenter.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ja, jeg skal prøve at klare det ved egne argumenter.

Må jeg lige sige til hr. Glistrup, at hvis hr. Glistrup var lidt mere til stede under debatten, når han vil deltage, så ville han have lagt mærke til, at jeg sagde i mit første indlæg, at vi gennem øgede skatter havde pålagt regeringen ekstraindtægter for at rette op på ting, vi ønskede skulle ske. Sådan plejer vi at arbejde.

Det, jeg pegede på, der gjorde Fremskridtspartiet useriøst, var, at man stemte for, at der i løbet af et par år skal komme ekstraudgifter på finansloven, uden at have sikret sig de besparelser, man gerne vil have. Så er det useriøst.

Må jeg sige til hr. Jes Lunde: Ja, det kan da godt være, at hr. Jes Lunde gerne ville diskutere finanslov med mig, men det er bare ikke finansloven, det drejer sig om, og det gør den motiverede dagsorden. Derfor er det ikke rigtigt at stemme for den. Vi må dog have en forudgående debat, og den kan vi jo ikke føre under en skatteforespørgsel.

(Kort bemærkning).

Skrumsager Skau (V):

Jeg er fuldstændig enig i hr. Bernhard Baunsgaards bemærkninger til hr. Glistrup.

Venstre har ikke en hemmelig plan. Vi har en plan, som er et arbejdsplan, som kan medføre, at vores skattetryk bliver mindre tyngende, end det er i dag. Derom ingen tvivl. Det er også et forslag, som vil medføre øget initiativ i vores samfund, der vil være med til at forbedre vores konkurrenceevne. Derved vil det også give nogle forbedringer for vores eksport. Vi har jo brug for eksport og valutaindtjening. Det er det, der vil give beskæftigelse og en meget bedre levestandard i vores samfund. Det er det, det går ud på, og det er en kunst at få det igennem. Det arbejder vi stærkt på.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

I mit første indlæg gjorde jeg opmærksom på, at vi skulle være tilfredse med, at vi fik denne diskussion, idet man gennem diskussionerne kan finde frem til, hvad folk siger, og hvad de mener. Det er ikke uvæsentligt, at befolkningen får kendskab til, at der er himmelvid forskel på det, man siger, når man er ude i offentligheden, og det, man står for, når man er herinde og skal træffe de endelige beslutninger.

Det forslag om motiveret dagsorden, jeg har formuleret, er baseret på det, man har givet udtryk for ved offentlige møder, i dagspressen og i andre medier. Her henviser jeg til regeringspartierne, hovedsagelig partiet Venstre. De har jo netop slået på, at det var vigtigt, at man lempe skattetrykket. Derfor står det, som er sagens kerne, i indledningen, idet jeg siger: »Idet Folketinget udtrykker forståelse for regeringens gentagne løfter om skattnedsættelse . . .«. Det vil sige, at de løfter, de har givet befolkningen, i realiteten ikke er fem pottes mælk værd. Det var simpelt hen bare ordgas for Venstres vedkommende. Men det er det også for de andre partiers vedkommende. Når man har sagt, at man ønsker at forbedre de små familiers økonomi, viser det sig, at man ikke har ret meget at have det i, og det er selvfølgelig rart for befolkningen at stifte bekendtskab med noget sådant.

For SF's vedkommende synes jeg, det var overordentlig rart, at det kom så klart til udtryk, som det er sket her i debatten, at man fra SF's side ikke på noget tidspunkt drømmer om at give småkårsfolk her i landet bedre økonomi. Det gør man jo ikke, idet man ikke kan stemme for det dagsordensforslag, vi har udarbejdet, til trods for at det er meget beskedent, idet det siger, at i det forslag til finanslov, regeringen skal udarbejde, skal den kalkulere med en mindre skatteindkomst fra de små indtægter, hvilket betyder, at den skal lempe skattebyrden for dem, der tjener mindst her i samfundet.

Det kan man ikke gå med til, og man kan heller ikke gå med til, at de penge, man eventuelt mangler for at sikre det niveau, vi har i service, tager man fra de skattefrie kursgevinster ved salg af obligationer og værdipapirer og på erhvervsjendomme, der sælges med fortjeneste efter syv år. Jeg synes, det er udmærket, at det kommer frem, men jeg synes, det er mere konkret og rigtigt, når man så fra SF's side siger, at man

[Preben Møller Hansen]

kan gå ind for Socialdemokratiets dagsordensforslag, for det betyder nemlig, at det personlige skattetryk skal holdes i ro.

Det vil sige, at man fastslår, at der ikke skal ske lempelser overhovedet af småkårsfamiliers skat. De skal knaldes, så det basker.

Men det sjoveste ved det hele er, at man siger, at forsvarsudgifterne ikke skal stige. Det vil sige, at SF endnu en gang slår fast, at man er indforstået med, at vi bruger 17 mia. kr. til NATO-militæret. Det synes jeg er udmærket. Det skal vi vide at fortælle befolkningen, der tror på, at SF stadig væk er et parti, der går ind for, at man skal fjerne militæret. Vi vil gå ud og fortælle, at SF er mere militaristisk, end Socialdemokraterne i realiteten er, og det tror jeg vil komme som en stor overraskelse for store dele af befolkningen.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Vi har i dag fået bekræftet, at regeringen ikke vil lette skattetrykket, og at man betinger sig en balance i statsfinanserne, som regeringen alene opnår gennem højere skatter. Og sådan kører karrusellen. Vi har også fået bekræftet, at regeringen kun taler om egentlige besparelser på den offentlige sektor, når det gælder avisoverskrifter. Man lover ganske vist befolkningen, at engang til efteråret, på finansloven for 1989, kan den håbe på skattelettelser. Det er vi ikke tilfredse med, og det er befolkningen heller ikke.

Regeringen har nu siden 1982 afgivet spanske mañanaløfter om, at alting bliver bedre i morgen. Nu er »i morgen« imidlertid oprundet, og der forventes handling, men i dag har regeringen erkendt, at den ikke ønsker handling. Det har vi noteret os i Fremskridtspartiet.

Jeg kan til allersidst oplyse, at vi kun stemmer for vores egen dagsorden.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Hr. Preben Møller Hansen har et utroligt talent for at vende tingene på hovedet.

Det, at vi stemmer for en formulering, der hedder, at forsvarsudgifterne ikke skal stige, skulle være det samme som, at vi konfirmerer, at de så skal blive, hvor de er – det kan jeg da ikke se. Vi går stadig ind for, at de udgifter skal

nedsættes, og vi går ind for, at militæret skal fjernes, så der er ingen ændring i de politiske signaler.

Tilsvarende når vi stemmer for en formulering om at holde personskattetrykket i ro: det betyder da ikke, at vi vil frede de mere velstillede – overhovedet ikke. Vi mener, at der er mange grupper, der kan bidrage mere til økonomien. Til gengæld mener vi, der er nogle af de dårligst stillede, der kan få lempelser. Det kan alt sammen rummes inden for den formulering, jeg allerede har redegjort for én gang. På den baggrund kan vi stemme for det socialdemokratiske dagsordensforslag.

Hvad angår Fælles Kurs' forslag, kan vi ganske enkelt ikke stemme for det, fordi det er så forvrøvlet, som det er. Fælles Kurs starter med at rose regeringen for dens løfter om skattelettelser. Det mener vi er helt uantageligt. Vi er blankt uenige med regeringen på det her område. Når Fælles Kurs senere i dagsordenen peger på, at det er en mulighed at finde besparelser på de offentlige budgetter, så er vi også klart uenige. Det er ikke den vej, vi ønsker at gå i dansk politik, og derfor stemmer vi selvfølgelig Fælles Kurs' dagsorden ned.

Formanden:

Vi er på vej til de allersidste korte bemærkninger. Hr. Bernhard Baunsgaard en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Hr. Behnke forsøgte at opsummere, hvad der var blevet resultatet af denne meget lange debat om skatterne, og det var korrekt, at han sagde, at regeringen ikke nu har planer om skattelettelser. Der er bare én ting, hr. Behnke glemte at føje til: at Fremskridtspartiet i dag ganske tydeligt har vist, at uanset om man får besparelser eller ej, er man parat til at øge udgifterne på finansloven.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg forstår da udmærket, at SF's politiske ordfører, hr. Jes Lunde, forsøger på at skjule de ideer og intentioner, der ligger hos SF, når de støtter Socialdemokratiets dagsordensforslag.

[Preben Møller Hansen]

Det, der står tilbage, er, at hr. Jes Lunde bekræfter til fulde det, jeg gav udtryk for, idet hr. Jes Lunde siger, at SF ikke kan gå med til vores dagsordensforslag, fordi der skal ske besparelser på de offentlige budgetter. Det mener vi der skal. Vi bruger 17 mia. kr. til et fuldkommen latterligt militærapparat, og vi mener, at man kan spare disse penge og bruge dem til at sikre skattelettelser for de mindre indkomster her i landet.

Jeg forstår udmærket godt, hvorfor SF ikke kan gå med til det, for de har bundet sig til Socialdemokratiets vogn, og de er med til at køre den harmoniseringsproces, der skal gennemføres her i landet, hvor man skal omlægge skatter og afgifter for at imødekomme EF-Kommissionens målsætning. Men det ændrer ikke en tøddel ved den kendsgerning, at I går ind for militærdgifterne. Selv om I har sagt, at I er imod militæret, støtter I dem, idet der står i dagsordenen, at militærdgifterne ikke må stige, og det er en bekræftelse af, at det godt må bibeholde de 17 mia. kr.

Formanden:

Jeg har nu indtegnet to yderligere til korte bemærkninger. Derefter foreslår formanden debatten afsluttet. Det forekommer ikke formanden, at der kommer særlig nye ting ind i debatten i øjeblikket. Hr. Glistrup en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Hr. Bernhard Baunsgaard taler massivt og lodret usandt, når han påstår, at Fremskridtspartiet i dag skulle have vist, at vi er villige til øgede finanslovsudgifter, fordi vi har stemt for 800 mio. kr. mere til vores pensionister.

Vi har samtidig ganske klart påvist besparelser over et meget bredt spektrum på 50 gange de 800 mio. kr. til bekvemmelighedsflygtninge, til ulande, til kulturbudgetter, til administration, til bureaukratiet på alle leder og kanter, til den udnyttelse, der sker af arbejdsløshedssystemet og de sociale budgetter og på hundredvis af andre områder. Derfor har hr. Bernhard Baunsgaard ikke nogen som helst føje til at påstå, at Fremskridtspartiet er et parti, der går ind for at øge de offentlige udgifter.

Vi har lavet et klart oplæg, der viser, at der her og nu og med det samme kan gennemføres

skattelettelser på 25 mia. kr. ud af de 40 mia. kr.'s besparelser, vi har anvist, således at der omlægges udgifter på 15 mia. kr., herunder de 7 mia. kr. til folkepensionen.

Sådan er sandheden, og der er ikke nogen som helst grund til, at hr. Bernhard Baunsgaard forsøger at vildlede den danske befolkning.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg vil bare helt fredsommeligt sige til hr. Preben Møller Hansen, at udlægningen af SF's politik er fuldstændig forkert. Vi holder fast ved, at vi ønsker besparelser på militæret, men når det drejer sig om generelle offentlige besparelser, som det er nævnt i Fælles Kurs' forslag, er vores partier åbenbart politisk uenige. Vi går ikke ind for generelle besparelser på den offentlige sektor. Det er muligt, der er nogle steder, hvor der er brug for besparelser. Til gengæld har vi mange ideer til reformkrav, til opgaver, der skal løftes, som betyder, at det er nødvendigt samlet set med en udvidelse af de offentlige udgifter i de kommende år. Derfor er vi stadig væk uenige med partiet Fælles Kurs.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 58 af Behnke (FP) (se foran) forkastedes, idet 9 (FP) stemte for, 114 (S, KF, SF, V, RV, CD, KRF og FK) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 59 af Pia Gjellerup (S) (se foran) forkastedes, idet 56 (S og SF) stemte for, 67 (KF, V, RV, CD, FP, KRF og FK) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 60 af Preben Møller Hansen (FK) (se foran) forkastedes, idet 4 (FK) stemte for, 117 (S, KF, SF, V, RV, CD, FP og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 210: